

Järelvalvaja otsustused keskkonnamõju hindamise programmi ja aruande heakskiitmisel

Kaja Peterson

Järelvalvaja otsustused keskkonnamõju hindamise programmi ja aruande heakskiitmisel

Kaja Peterson

Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus, SEI Tallinn
Lai 34
10133 Tallinn
Eesti

www.seit.ee

Kaanefoto: Pruun raunjalg (*Asplenium trichomanes*), I kaitsekategooria, Tallinnas, 2011 (K. Peterson)

Toimetanud Meelis Uustal, SEI Tallinn
Küljendanud Tiina Salumäe, SEI Tallinn

Viide: Peterson, K. Järelevalvaja otsustused keskkonnamõju hindamise programmi ja aruande heakskiitmisel. SEI Tallinna väljaanne nr 27, Tallinn, 2015, 37 lk.

Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus
Copyright © Veebruar 2015

ISBN: 978-9949-9501-8-8 (pdf)
ISSN: 1406-6637

 SEI STOCKHOLM
ENVIRONMENT
INSTITUTE

SISUKORD

1. Sissejuhatus	2
2. Kes on järelvalvaja ja mis on tema ülesanded	3
3. Uuringu meetoodika	8
4. Tulemused	9
4.1 Uuritavate objektide arv	9
4.2 Järelevalvaja otsustuste sisu vastavus seaduses sätestatud nõuetele	
4.2.1. Keskkonnaministeerium	10
4.2.2. Keskkonnaamet	17
5. Natura-hindamine	22
6. Menetluse vastavus kehtivatele nõuetele	23
7 Järelevalvaja menetlemiskordade arv	24
8. Seaduse muutmisega kaasnevad muudatused järelvalvaja ülesannetes	25
9. Järeldused	26
10. Soovitused	27
11. Kasutatud ja viidatud allikad	28
Lisa. Töös analüüsitud keskkonnamõju hindamise järelvalvaja otsustused 2010-2014	29

1. SISSEJUHATUS

Keskkonnamõju hindamise mõjusust määravate tegurite hulgas on olulisel kohal keskkonnamõju hindamise dokumentide, eelkõige programmi ja aruande, kvaliteet (Peterson, 2010). Keskkonnamõju hindamise programm ja aruanne on kvaliteetsed, kui need dokumendid on koostatud professionaalselt nii sisult kui vormilt. See tähendab, et nii programm kui aruanne käsitlevad kõiki kavandatava tegevusega seotud olulisi keskkonnamõjusid, selgitavad asjatundlikult nende mõju inimese tervisele ja varale, ning loodus- ja majanduskeskkonnale erinevate alternatiivide korral ning selgitavad tekkivate mõjude leevendamise võimalusi ja saadavat efekti. Oluline on ka see, et arendaja annaks dokumentaalse ülevaate keskkonnamõju hindamise menetluse käigust, sealhulgas avalikkuse kaasamisest ja avalikustamise ajal saabunud märkuste arvestamisest. Kvaliteetne dokument peab aitama kirjapandut mõista nii eriala- kui mitte-ekspertidel. Seetõttu esitatakse keskkonnamõju hindamise programmile ja aruandele kõrgeid nõudmisi – ühelt poolt peavad need dokumendid olema sisult pädevad ehk sisaldama parimat ekspertteadmist, teiselt poolt aga olema mõistetavad ka laiemale publikule, kellel vastavad eelteadmised enamasti puuduvad. Keskkonnamõju hindamise avalike dokumentide kvaliteedile omistatakse järjest suuremat tähelepanu ka seetõttu, et nii programm kui aruanne on kujunenud avalikkuse ja huvirühmade jaoks peamiseks teabeallikaks kavandatava tegevuse ja selle mõju kohta.

Nõuded keskkonnamõju hindamise programmile ja aruandele on kehtestatud Keskkonnamõju

hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (KeHJS). Nõuetele vastavust peab kontrollima keskkonnamõju hindamise järelevalvaja, kelleks on keskkonnaministeerium või riigi keskkonnaamet (edaspidi keskkonnaamet), kes vastavalt oma pädevusele annab programmile ja aruandele heakskiidu. Heakskiitu on vaja selleks, et otsustaja saaks keskkonnaküsimustes pädevalt asutuselt kindluse, et ekspert on koostanud nõuetele vastava(d) dokumendi(d), mille tulemusi arvesse võttes ta saaks arendajale väljastada tegevusloa või kehtestada strateegilist planeerimisdokumenti (planeeringut, arengukava, jmt).

Käesolev uurimus võtab vaatluse alla keskkonnamõju hindamise järelevalvaja (keskkonnaministeeriumi ja keskkonnaameti) otsustused keskkonnamõju hindamise programmi ja aruande nõuetele vastavuse kohta. Töö eesmärk on selgitada välja asjaolud, mida keskkonnamõju hindamise järelevalvaja arvestab ja dokumenteerib keskkonnamõju hindamise (KMH) kui keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) programmide ja aruannete heakskiitmisel ja kuivõrd kasutatud kriteeriumid vastavad KeHJSes kehtestatud nõuetele. Uuritavaks materjaliks on keskkonnaministeeriumi ja keskkonnaameti dokumendiregistris olevad kirjad keskkonnamõju hindamise (nii KMH kui KSH) programmi ja aruannete heakskiitmise kohta perioodil 2010 - 2014. Töö lõpus antakse soovitusi keskkonnamõju hindamise dokumentide heakskiitmise otsustuste kvaliteedi parandamiseks.

2. KES ON JÄRELVALVAJA JA MIS ON TEMA ÜLESANDED

Vastavalt Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele (KeHJS) on keskkonnamõju hindamise järelevalvaja kas keskkonnaministeerium või keskkonnaamet (§10). Kumb asutus antud rolli peab täitma sõltub sellest, millisel tasandil otsust tegevusloa välja andmise või strateegilise planeerimisdokumendi kehtestamise kohta tehakse. Seadus sätestab, et kui tegevusloa andja rollis on vabariigi valitsus või keskkonnaministeerium, või riigipiiri ületavate

tegevuste puhul, on järelevalvaja ainupädevus keskkonnaministeeriumil.

Kõigil ülejäänud juhtudel on järelevalvaja ülesannetes keskkonnaamet (edaspidi keskkonnaamet) (Tabel 1). Seega on keskkonnaamet järelevalvaja ka riiklike arengukavade puhul, mille kehtestab vabariigi valitsus, riigikogu või minister. Seda aga juhtudel, kui arengukavaga ei kaasne riigipiiriülest mõju. Siis on järelevalvaja pädevus keskkonnaministeeriumil.

Tabel 1. Keskkonnaministeeriumi ja keskkonnaameti pädevuse jaotus keskkonnamõju hindamise järelevalvaja rollis

	Keskkonnaministeerium	Keskkonnaamet
Strateegiline planeerimisdokument, mille koostamise raames viiakse läbi KSH*:		
Üleriigiline planeering		●
Maakonna planeering		●
Üldplaneering		●
Detailplaneering		●
(riiklik) Valdkondlik (nt energia, transport, metsandus, jne) arengukava		●
Tegevusluba, mille taotlemise raames viiakse läbi KMH*:		
Üldgeoloogilise uurimistöö luba riikliku tähtsusega maardlas	●	
Üldgeoloogilise uurimistöö luba kohaliku tähtsusega maardlas		●
Geoloogilise uuringu luba riikliku tähtsusega maardlas	●	
Geoloogilise uurimistöö luba kohaliku tähtsusega maardlas		●
Riikliku tähtsusega maardlas maavara kaevandamise luba	●	
Kohaliku tähtsusega maardlas maavara kaevandamise luba		●
Keskkonnakompleksluba		●
Kiirgustegevusluba		●
Välisõhu saasteluba		●
Vee-erikasutusluba meres	●	
Vee-erikasutusluba siseveekogudes		●
Jäätmeluba		●
Ohtlike jäätmete käitluslitsents		●
Ehitusluba	●	●
Ehitise kasutusluba		●
Hoonestusluba (meres)		●

*Kui kavandatava tegevusega võib kaasnedagi riigipiiriüleline mõju, siis on järelevalvajaks alati keskkonnaministeerium

Laias laastus võib öelda, et mõlema järelevajaja pädevus eeldab laialdasi teadmisi kõigis keskkonnavaldkondades.

Keskkonnamõju hindamise järelevajaja ülesanded on seaduses sätestatud KMH ja KSH kohta eraldi paragrahvides (Tabel 2). Ülesannete võrdlusest selgub, et KSH puhul on järelevajajal peamiselt menetluse ja dokumentide kontrollimise funktsioon, seevastu KMH menetluses on järelevajajal

lisaks dokumentide ja menetluse õiguspärasuse kontrollile ka avalikkuse teavitamise oma otsustest ja keskkonnamõju järelhindamise funktsioon. KSHs ei pea järelevajaja avalikkust teavitama programmi ja aruande heakskiitmisest ega kontrollima KSH algatamise või algatamata jätmise õiguspärasust. Veel märgitakse seaduses, et KMH programmi heaks kiitnud keskkonnamõju hindamise järelevajaja täidab järelevajaja ülesandeid kuni järelhindamise lõpuni. Selline säte KSH kohta puudub.

Tabel 2. Järelevajaja ülesanded KMHs ja KSHs (vastavalt KeHJSele)

KMH, §10, lg 3	KSH, §38 , lg2
1.vajaduse korral kontrollida kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse õiguspärasust	-
2.kontrollida keskkonnamõju hindamise programmi vastavust käesoleva seaduse §-s 13 sätestatud nõuetele ning teha otsus keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmise kohta	1.keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi õigusaktide nõuetele vastavuse kontrollimine ja programmi heakskiitmine
3.teavitada avalikkust keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmisest	-
4.kontrollida keskkonnamõju hindamise litsentsi olemasolu eksperdil	2.eksperdi käesoleva seaduse § 34 lõikes 3 nimetatud nõuetele vastavuse hindamine
5.kontrollida keskkonnamõju hindamise menetluse vastavust õigusaktide nõuetele	3.keskkonnamõju strateegilise hindamise menetluse õigusaktide nõuetele vastavuse kontrollimine
6.hinnata keskkonnamõju hindamise aruande vastavust heakskiidetud keskkonnamõju hindamise programmile ja käesoleva seaduse §-s 20 sätestatud nõuetele, teha otsus aruande heakskiitmise ning keskkonnanõuete määramise kohta	4.keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande programmile ja õigusaktide nõuetele vastavuse kontrollimine 5.keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine ja seiremeetmete kinnitamine
7.teavitada avalikkust keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmisest ning keskkonnanõuete määramisest	-
8.keskkonnamõju hindamise järelhindamine	-

Lähtuvalt KMH ja KSH sisulisest erinevusest (üks on konkreetse tegevuse konkreetsetes asukohtades mõjuhindamise menetlus, teine majandustegevuse strateegiliste valikutega kaasneva mõju hindamise menetlus), sätestab seadus erinevused ka kummagi mõjuhindamise menetluses ja dokumentidele esitatud nõuetele, mida järelevajaja peab kontrollima.

Järelevajate tegevate asutuste (keskkonnaministerium ja keskkonnaamet) sisulisi ülesandeid võib laias laastus jagada kaheks: 1) menetluse õiguspärasuse kontroll ja 2) programmi ja aruande sisu vastavuse kontroll seaduses nõutule. Nagu ülesannete võrdlusest (Tabel 2) selgus, siis avalikkuse teavitamine järelevajaja otsustest ja nende sisust ning keskkonnamõju hindamise järelhindamine

puudutab vaid KMH-d. Viimast – järelhindamist võib pidada eraldi menetluseks, kuivõrd pärast keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmist ja tegevusloa välja andmist.

KMH ja KSH programmi ja aruande heakskiitmise (või mitteheakskiitmise) üle otsustamisel annab seadus järelevajajale ette kriteeriumid, mille korral järelevajaja ei saa KMH ja KSH programmi (vastavalt §18, lg3 ja §39, lg3) ja KMH ja KSH aruannet (vastavalt §22, lg3 ja §42, lg3) heaks kiita. Kriteeriumite võrdlemisel näeme erinevusi KMH ja KSH programmile ning KMH ja KSH aruandele esitatud nõuetes (Tabel 3). Leidub kaks nõuet, mis on sarnased nii KMH kui KSH programmi ja aruande kohta. Esiteks, nii KMH kui KSH programm ja aruanne

peavad vastama seaduses sätestatud nõuetele, ehk sisaldama seaduses ettenähtud teavet (p. 1), ja teiseks - avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist tuleb piisavalt põhjendada (p. 7). Ülejäänud kriteeriumid varieeruvad nii KMH ja KSH kui nende programmidele ja aruannetele esitatud nõuete lõikes. Näiteks, kui KMH puhul peetakse hindamise tulemusi mõjutatavateks teguriteks avalikustamisel (p. 5), siis KSH puhul keskkonnamõju hindamisel tehtud vigu (p. 6). Või näiteks see, et eksperdi kvalifikatsiooninõuetele vastavuse kontrolli peetakse oluliseks vaid KSH programmi heakskiitmise puhul (p. 11), KMH puhul

kontrollitakse litsentsi olemasolu eksperdil (§10, lg3, p. 4). Tähelepanuväärne on seegi, et programmi või aruande asjakohasust ja piisavust kavandatava tegevuse hindamiseks peetakse oluliseks vaid KMH programmi heakskiitmise eeldusena (p. 3), või et avalikustamisnõuete rikkumine ei ole otseselt KSH programmi tagastamise aluseks (§39, lg3).

Formaalsed nõuded KMH-le ja KSH-le erinevad ka selle poolest, et KMH puhul peab järelevalvaja lisaks aruande heakskiitmisele määrama keskkonnanõuded (§10, lg. 3, p.6), KSH puhul kinnitab järelevalvaja seiremeetmed (§38, lg. 2, p.4).

Tabel 3. KMH ja KSH programmile ning KMH ja KSH aruandele esitatavad nõuded, mille puhul järelevalvaja ei saa programmi või aruannet heaks kiita (vastavalt KeHJSele)

Kriteeriumid	Programm		Aruanne	
	KMH	KSH	KMH	KSH
	§18, lg3	§39, lg3	§22, lg3	§42, lg3
1.Ei vasta seaduses sätestatud nõuetele	●	●	●	●
2.Sh. ei vasta programmile			●	●
3.Ei ole asjakohane ja piisav kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamiseks	●			
4.Ei ole asjakohane ja piisav tegevusloa andmiseks			●	
5.Avalikustamisel on rikutud kehtestatud nõudeid ja see rikkumine võib mõjutada hindamise tulemusi	●		●	
6.Hindamisel on tehtud vigu, mis mõjutavad tulemuste objektiivsust				●
7.(Avalikustamisel) esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist ei ole piisavalt põhjendatud	●	●	●	●
8....ning küsimustele vajaliku põhjalikkusega vastatud	●			
9.Arendaja ei ole esitanud seaduses nõutud dokumente	●	●		●
10.On esitatud valeandmeid			●	●
11. Dokumendi on koostanud ekspert, kes ei vasta seaduses sätestatud nõuetele		●		

3. UURINGU METOODIKA

Keskkonnamõju hindamise järelevajaja otsustuste analüüs põhineb ametlikus, avalikus dokumendiregistris olevatel dokumentidel. Uuritavaks materjaliks valiti nii keskkonnaministeeriumi kui keskkonnaameti poolt menetletud keskkonnamõju hindamise (nii KMH kui KSH) programmid ja aruanded ning nende kohta tehtud otsustused perioodil 1. jaanuar 2010 – 30. juuni 2014. Järelevajaja otsustusi vaadati vastavalt keskkonnaministeeriumi dokumendiregistris alateema all „Keskkonnakasutus“ ja keskkonnaameti dokumendiregistri alateema „Keskkonnakasutuseüldine planeerimine ja organiseerimine”¹ all. Otsustused on ametlikud kirjad tegevusloa taotlejale või strateegilise planeerimisdokumendi koostajale (aga ka eksperdile), milles järelevajaja esitab oma kaalutlused ja põhjendused keskkonnamõju hindamise programmi ja aruanded nõuetele vastavuse kohtaning teeb lõppjärel duse dokumendi heakskiitmise või mitteheakskiitmise (tagastamise) kohta. Lõppjärel duse võib sisaldada ka tingimusi, mille täitmise korral antud otsustus kehtib. See tähendab seda, et järelevajaja kiidab küll dokumendi heaks, kuid teatud lisatingimustega.

Töö käik oli järgmine:

1. Esmalt koostati üldine andmebaas kõigist uuritaval perioodil 01.01.2010-30.06.2014 avalikus dokumendiregistris ilmunud keskkonnamõju hindamistest, mis olid seotud kas keskkonnamõju hindamise programmi või aruande heakskiitmisega. Valminud andmebaas koosnes ametlikest kirjadest (kirjavahetusest) järelevajaja ja tegevusloa taotleja või strateegilise planeerimisdokumendi koostaja ja mõnikord ka eksperdi vahel. Andmebaasis eristati tegevusloa (KMH) ja strateegilise planeerimisdokumendi (KSH) tasand, programm ja aruanne, kirjavahetuse aasta(d) ja järelevajaja asutus (keskkonnaministeerium ja keskkonnaamet).
2. Edasi analüüsiti järelevajaja otsustusi (kirju) sisuliselt, et selgitada välja, milliseid aspekte järelevajaja oma otsustuses käsitleb ja oluliseks peab ning kuidas ta neid põhjendab. Selleks koostati andmetabel, kuhu ühte tulpas märgiti seadusest tulenevad nõuded KMH ja KSH programmile ja aruandele, teise tulpas seda, kas

neid nõudeid oli järelevajaja antud dokumendi heakskiitmisel arvestanud ja dokumenteerinud. Kolmandasse tulpas lisati teave selle kohta, kas ja mida oli järelevajaja otsustamisel seaduses nõutule täiendavalt arvestanud.

3. Kirjade sisulises analüüsis pöörati tähelepanu ka kirjade struktuurile ehk sisukorrale.
4. Lõpuks koostati kokkuvõtte uuritud otsustuste sisulise analüüsi tulemustest, milles tuuakse esile see, kuidas järelevajajad on programmide ja aruannete heakskiitmisel järginud seadusest tulenevaid nõudeid ja arutletakse vajaduse üle neid nõudeid ühtlustada.
5. Töö lõpus antakse soovitusi keskkonnamõju hindamise dokumentide heakskiitmise otsustuste kvaliteedi parandamiseks.

Dokumendiregistris on võimalik jälgida ühe juhtumiga seotud kogu kirjavahetust järelevajaja ja keskkonnamõju hindamise osapoolte vahel. Arvestades tööks antud aega ja ressursse piirduti antud uuringus vaid järelevajaja lõppotsustustega (kirjadega) programmi ja aruande heakskiitmise või mitteheakskiitmise (tagastamise) kohta, ja jäeti välja muu dokumentatsioon, nagu näiteks 'seisukoht' või 'ettepanekud', jmt programmile ja aruandele. Arusaadavalt leidub ka 'muus dokumentatsioonis' olulist teavet, millele järelevajaja viitab ja mida tuleb programmi või aruande koostamisel arvesse võtta, kuid nende kirjade sisu ja mõju dokumentide kvaliteedile vajab eraldi analüüsi.

Uuringus kasutatud ja tekstis viidatud dokumendid (kirjad) on loetletud lisa. Esitatud on kirja pealkiri ja ametlik registreerimisnumber. Tekstis kasutatakse kirjadele viitamisel nende järjekorranumbrit tabelis, nt viide [D:1] vastab dokumendile „Tallinna-Saku liivamaardla Männiku liivakarjääri süvendamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 05.03.2014 nr 11-1/13/6157-11“.

Uurimistöo kestis ajavahemikul september 2014 kuni jaanuar 2015 ja selle viis läbi Kaja Peterson. Andmete koondamisel oli abiks Meelis Uustal. Uurimistööd rahastas SEI Tallinn.

¹ Selline oli kausta originaalnimetus augustis 2014

4. TULEMUSED

4.1 Uuritavate objektide arv

Antud uuringus kasutati avalikus dokumendiregistris perioodil 1.jaanuarist 2010 kuni 30.juunini 2014 avaldatud ja uurijatele kättesaadavat **139 dokumenti (kirja)**, mis puudutasid keskkonnamõju hindamise programmi ja aruannet, ja mille kohta olid keskkonnaministeerium ja keskkonnaamet oma otsustuse teinud (Tabel 4). Keskkonnaameti hinnangul on nad teinud uuritava perioodil ligi 600 otsustust, mille kättesaadavus

ametlikust dokumendiregistrist on varieeruv. Erinevus uuritud ja tegelike otsustuste vahel tuleneb eelkõige sellest, et dokumendiregister ei võimaldanud juurdepääsu ega päringuid kõigile kirjadele.

Uuringu valim koosnes 53 keskkonnaministeeriumi ja 86 keskkonnaameti kirjast, milles nad tegid otsustuse keskkonnamõju hindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi (kokku 70 kirja) ja aruande (kokku 69 kirja) heakskiitmise kohta.

Tabel 4. Käesolevas töö kasutatud avalikus dokumendiregistris olevate KMH ja KSH programmide (pr) ja aruannete (ar) heakskiitmist puudutavate dokumentide valim perioodil 2010-2014 (kokku 139 dokumenti)

Aasta/järelevalvaja	Keskkonnaministeerium	Keskkonnaamet	Kokku dokumente
2010	KMH 1pr+ 5ar KSH 0	KMH 3pr+4ar KSH 0	KMH 13 KSH 0
2011	KMH 11pr+7ar KSH 1 pr	KMH 4 pr+6ar KSH 0	KMH 28 KSH 1
2012	KMH 3pr+4ar KSH 0	KMH 10pr+1ar KSH 1pr+2ar	KMH 18 KSH 3
2013	KMH 8pr+4ar KSH 1 pr	KMH 6pr+10ar KSH 6pr+7ar	KMH 28 KSH 14
2014	KMH 1pr+3ar KSH 3pr+1a	KMH 6pr+11ar KSH 5pr+4ar	KMH 21 KSH 13
KOKKU:	KMH 24pr+23ar= 47 dokumenti	KMH 29pr+32ar= 61 dokumenti	KMH 108
	KSH 5pr+1ar= 6 dokumenti	KSH 12pr+13ar= 25 dokumenti	KSH 31
	53 dokumenti	86 dokumenti	139 dokumenti

Enamus uuritavatest kirjadest (55%) pärineb aastatest 2013 – 2014 ja puudutab KMH-sid (78%).

KSH programmide ja aruannete kohta tehtud otsustused.

4.2 Järelevalvaja otsustuste sisu vastavus seaduses sätestatud nõuetele

Järgnevalt analüüsitakse keskkonnaministeeriumi ja keskkonnaameti otsustusi KMH ja KSH vastavate programmide ja aruannete heakskiitmise kohta. Algul antakse lühike ülevaade otsustuste arvu kohta, seejärel tutvustatakse kirjade sisukorda ja selle tüüpe. Edasi antakse hinnang otsustuste vastavusele seaduses toodud nõuetele heakskiitmise kohta ning tuuakse esile asjaolud, mida järelevalvaja on täiendavalt oluliseks või mitteoluliseks pidanud. Dokumentide analüüsi järjekord on järgmine: esmalt analüüsitakse keskkonnaministeeriumi, seejärel keskkonnaameti otsustusi. Otsustuste analüüsi alustatakse KMH programmide ja aruannetega ning sellele järgnevad

4.2.1. Keskkonnaministeerium

Uuritaval perioodil oli valmis keskkonnaministeeriumi poolt tehtud otsustusi 53, millest 47 puudutasid KMH-sid ja 6 KSH-sid. 47 KMH-sid puudutavat otsustust oli tehtud 24 programmi ja 23 aruande heakskiitmise kohta. 6 KSH-sid puudutavat otsustust olid omakorda tehtud 5 juhul programmi ja ühel juhul aruande kohta.

KMH programmid

Keskkonnaministeeriumi kirjade tüüpiline struktuur keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmise puhul oli järgmine. Kirja alguses nimetati kavandatav tegevus, millele järgnes otsus heakskiitmise kohta. Järelevalvaja teatab, et ta

tugineb oma otsuses KeHJSe §-i 10 lõikele 1², lõike 3 punktidele 2³ ja 4-5⁴, §-le 13⁵, §-i 18 lõigetele 2⁶ ja 3⁷. Edasi antakse arendajale teada, mis alustele tuginedes ja millisele rahandusministeeriumi kontole tuleb kanda avalikustamise teate eest makstav riigilõiv. Otsuse sisu selgitatakse pealkirja all „Otsuse põhjendused ja kaalutlused“, mis jaguneb tüüpiliselt neljaks alalõiguks: „Õiguslik alus ja pädevus“, „Menetluse senine käik“ (nt 2010 – 2012. aastal kasutas keskkonnaministeerium selleks alalõiku pealkirjaga „Senitoimunust“), „KMH programmi avalikustamine“ ja „KMH programmi ja KMH eksperdi vastavus kehtestatud nõuetele“ (nt 2010 – 2012. aastal kasutas keskkonnaministeerium alalõiku pealkirjaga „Keskkonnamõju hindaja“). Alalõik „KMH programmi avalikustamine“ jaguneb omakorda kolmeks alalõiguks: „KMH programmi avalikustamisest teatamine“, „KMH programmi avalik väljapanek“ ja „KMH programmi kohta esitatud ettepanekud, vastuväited ja küsimused ning nendega arvestamine“. Keskkonnaministeerium kirjeldab sealjuures oma rolli järelevalvajana nii: „KMH programmi heakskiitmise või heakskiitmata jätmise üle otsustamiseks peab Keskkonnaministeerium KMH järelevalvajana hindama programmi sisu ja KMH menetluse vastavust seadusest tulenevatele nõuetele. Anda tuleb üldine hinnang KMH programmi kvaliteedile ja menetluse õiguspärasusele.“ Alates 2013. aastast lõpevad kirjad trafaretse lausega: „Keskkonnaministeerium on kontrollinud KMH programmi ja KMH menetluse vastavust kehtestatud nõuetele ning on leidnud, et puuduvad KeHJS §18 lõikes 3 nimetatud programmi heakskiitmist takistavad asjaolud.“ Enne 2013. aastat sellist üldistust kirjades ei leidu. KMH programmi heakskiitmist takistavad asjaolud on toodud tabelis 3.

Seda, kuidõrd keskkonnaministeerium järelevalvajana dokumenteerib seaduses sätestatud tingimusi KMH programmi heakskiitmisel, kirjeldab tabel 5.

KMH programmide heakskiitmise ja tagastamise otsuste analüüs näitas, et järelevalvaja dokumenteerib

KMH programmi heakskiitmisel seda, kas programm ja avalikustamine vastavad seaduses kehtestatud nõuetele, kuid ei anna hinnangut, kas see on olnud piisav. Järelevalvaja ei ole kordagi andnud hinnangut selle kohta, kas avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud ning kas küsimustele on vajaliku põhjalikkusega vastatud. Seda, kas arendaja on esitanud järelevalvajale kõiki seaduses nõutud dokumente, ei ole otsustes samuti kordagi mainitud. Kaudselt võib seda siiski eeldada heakskiitvate otsuste puhul, sest järelevalvaja on kinnitanud, et KMH programm vastab seaduses kehtestatud nõuetele. KMH programmi arendajale tagastamise otsustele on iseloomulik, et need käsitlevad peaaesjalikult sisulisi vajakajäämisi mõjude ja nende ulatuse määramisel, aga ka alternatiivide väljapakumisel. Lisaks sisulistele puudustele tehakse ka vormistuslikke ettepanekuid. Näiteks, kuidas oleks vaja ümberstruktureerida peatükid või alapeatükid. Märkuste hulgas leidub ka osundamist seaduse tundmise puudujääkidele (nt vale viide KMH algatamise sättele, või sellele, kes on antud juhtumis järelevalvaja).

Uuritaval perioodil oli järelevalvaja KMH programmi arendajale tagastanud viiel korral (21% juhtumitest), ühe juhtumi puhul suunati KMH programmi täiendamisele isegi kahel korral [D: 6; D:7]. Tagastamise põhjused on loetletud tabelis 5.

Seaduse kohaselt teavitab järelevalvaja oma otsusest arendajat ja otsustajat (§18, lg2). Uuritud juhtumite puhul (18) oli järelevalvaja neljal korral teavitanud arendaja asemel vaid eksperti [D:1; D: 12; D:20; D:21. Ühes juhtumis on järelevalvaja oma otsuses kahel korral ekslikult viidanud KMH programmi asemel KMH aruandele [D:8].

Tüüpiline kiri KMH programmi heakskiitmise kohta on keskmiselt 2,8 lehekülge, enamasti 3, harva 2 või 4 lehekülge pikk.

²§-i 10 lõige 1 sätestab: „Kui Vabariigi Valitsus või Keskkonnaministeerium on tegevusloa andja või kui tegevusega eeldatavalt kaasnev oluline keskkonnamõju võib olla riigipiiri ülene, on keskkonnamõju hindamise järelevalvaja Keskkonnaministeerium.“

³ §-i 10 lõige 3 punkt 2 sätestab järelevalvaja ülesande: „2) kontrollida keskkonnamõju hindamise programmi vastavust käesoleva seaduse §-s 13 sätestatud nõuetele ning teha otsus keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmise kohta;“

⁴ §-i 10 lõike 2 punktid 4-5 sätestavad järelevalvaja ülesanded nii: „4) kontrollida keskkonnamõju hindamise litsentsi olemasolu eksperdil; 5) kontrollida keskkonnamõju hindamise menetluse vastavust õigusaktide nõuetele;“

⁵ §-s 13 on esitatud nõuded KMH programmi sisule

⁶ §-i 18 lõike 3, punktid 4-5 sätestavad järelevalvaja teeb otsuse keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmise või heakskiitmata jätmise kohta 30 päeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumentide saamisest arvates ning teavitab sellest arendajat ja otsustajat.“

⁷ §-i 18 lõikes 3 sätestatakse tingimused, mille korral järelevalvaja ei saa KMH programmi heaks kiita

Tabel 5. Keskkonnaministeeriumi otsustused KMH programmi heakskiitmise kohta ja otsustustes dokumenteeritud kriteeriumid (N=24)

Kriteeriumid	Dokumentide arv, kus antud kriteeriumi on arvestatud
Otseselt heakskiitmist takistavad/lubavad asjaolud (KeHJS, §18, lg 3⁸):	
1.Ei vasta seaduses §-s 13 sätestatud nõuetele/ Vastab seaduses sätestatud nõuetele	0 24
2.Ei ole asjakohane ja piisav kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamiseks/ On asjakohane ja piisav tegevusloa andmiseks	0 0
3.Avalikustamisel on rikutud kehtestatud nõudeid/ Avalikustamisel ei ole rikutud kehtestatud nõudeid	0 24
4.Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist ei ole piisavalt põhjendatud / Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud	0 0
5....ning [ei ole] küsimustele vajaliku põhjalikkusega vastatud/ ... ning on küsimustele vajaliku põhjalikkusega vastatud	0 0
6.Arendaja ei ole esitanud seaduses nõutud dokumente/ Arendaja on esitanud seaduses nõutud dokumendid	0 0
Muud asjaolud:	
Aruande koostas KMH litsentsiga ekspert	24
Tuleb tasuda riigilõiv	24
Puuduvad KMH aruande heakskiitmist takistavad asjaolud (2013-2014)	4
Järelevalvaja on KMH programmi arendajale tagastanud, sest seal on esinenud järgmisi puudusi (5 juhtumit):	
*viide algatamise alusele on vale	1
*kavandatava tegevuse iseloomustus ja etappide kirjeldus pole läbivalt järjekindel	1
*tuleb selgitada, kas kavandatava tegevusega võib kaasneda mõju Natura 2000 ala(de)le ja kui pole piisavat kindlust, siis näha ette Natura hindamine	3
*loetletakse liigid, kellele mõju tuleb samuti hinnata	2
*lisaks 0-alternatiivile tuleb välja pakkuda ja hinnata ka teiste alternatiividega kaasnevat võimalikku mõju, vaja lisada nt tehnoloogiliste lahenduste, metsastamise viiside võrdlus jms.	4
*alternatiive tuleb pakkuda välja programmis mitte aruandes	2
*juhatakse arendaja ja eksperdi tähelepanu sellele, et kavandatavat tegevust ei saa alustada enne KMH lõppu	1
*vaja hinnata mõju põhjaveetasemele	3
*vaja hinnata mõju põhjavee kvaliteedile ja selle mõju omakorda veekogumi seisundile ja elanikkonnale	3
*vaja hinnata mõju kultuuripärandile ja kliimale	1
*vaja hinnata mõju teatud territooriumile (nt Männiku rabale)	1
*ekspertrühma on vaja kaasata teatud eriala spetsialist (nt jõevähi ekspert)	2
*juhatakse eksperdi tähelepanu sellele, et KMH aruande koostamisel ei lähtuta ainuüksi KMH programmist vaid lähtuda tuleb ka seaduses nõutust	3
*juhatakse eksperdi tähelepanu sellele, et KMH programmi kiidab heaks järelevalvaja mitte otsustaja	3
*tehakse ettepanek korrigeerida peatüki pealkirja ja alapeatükkide pealkirju ja sisu	3
*KMH ajakava ei vasta tegelikkusele, vaja korrigeerida	3
*Korduva tagastamise korral: Järelevalvaja eelmiste märkustega pole piisavalt arvestatud	1

KMH aruanded

KMH aruannete heakskiitmise otsuseid kirjeldavate kirjade tüüpiline struktuur koosnes kahest suuremast plokist: 1) lühike kokkuvõtte hindamise objektist ja lõppjärelendus aruande heakskiitmise kohta, millele võis lisanduda lisatingimuste loetelu, ja 2) tavaliselt neljast

alapeatükist koosnev peatükk pealkirjaga „Otsuse põhjendused ja kaalutlused“ :

1. Õiguslikust alusest ja pädevusest
2. Menetluse senine käik
3. KMH aruande avalikustamine ja selle tulemused

⁸ Seaduses on kriteeriumid esitatud negatiivses võtmes, ehk on kirjeldatud olukordi, kui järelevalvaja ei kiida dokumenti heaks, sest vastav nõue on täitmata. Antud tabelis on kriteeriumid esitatud nii negatiivses (nõue täitmata) kui positiivses võtmes (nõue on täidetud). Ristike on tehtud sinna reale, millist hinnangut on järelevalvaja kirjast kasutanud (negatiivset või positiivset hinnangut).

4. KMH aruande vastavus kehtestatud nõuetele (kirja koostaja T.-M. Pall) / ja KMH eksperdi vastavus kehtestatud nõuetele (kirja koostaja M. Malva).

Põhjenduste esimeses alapeatükis (Õiguslikust alusest ja pädevusest) antakse tavaliselt lühike ülevaade järelevalve objektist ja järelevalvaja ülesannetest seoses antud juhtumiga (ehk mis on järelevalvaja pädevus), milles antakse viited seadusesätetele, mille alusel antud otsustus on tehtud.

Teises alapeatükis (Menetluse senine käik) kirjeldatakse menetluse käiku alates algatamisest, osapoolte teavitamisest (kelle ja millal ja mil viisil), aruande puhul ka sellest, millal kiideti heaks programm ja millal sellest avalikult /kirjalikult teatati ja millal asjakohane teade ilmus Ametlikes Teadaannetes. Enamasti tuuakse siin peatükis kirjade kuupäevad ja registreerimisnumbrid ja adressaadid.

Kolmas alapeatükk (KMH aruande avalikustamine ja selle tulemused) on jagatud omakorda veel kolmeks alateemaks: „KMH programmi/aruande avalikustamisest teatamine“; „KMH programmi/aruande avalik väljapanek ja avalik arutelu“ ning „KMH programmi/aruande kohta esitatud ettepanekud, vastuväited ja küsimused“. Alateema „... avalikustamisest teatamise“-plokis antakse ülevaade avalikustamise tähtaegadest, märgitakse dokumendi kättesaadavuse periood (päevades) ja koht(kohad) ning avalike arutelude arv. Alateema „...avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu“-plokis antakse detailsem statistika dokumentide avalikust väljapanekust ja avalikest aruteludest, nt mitu päeva avalik väljapanek kestis, kas ja kellelt laekus ettepanekuid ja vastuväiteid, millal ja kus toimus avalik arutelu, mitu inimest osales ja keda nad esindasid. Alateema „...esitatud ettepanekud, vastuväited ja küsimused“- plokis märgitakse isikud ja organisatsioonid, kes esitasid kirjalikke ettepanekuid ja millal (kuupäev) neile vastati. Teemat resümeeritakse nii: „Lähtudes eelnevast on[dokumendi nimi] avalikustamise menetlus olnud õiguspärane“.

Neljandas alapeatükis (KMH aruande vastavus kehtestatud nõuetele või KMH eksperdi vastavus kehtestatud nõuetele) märgitakse ära ekspert (nimi ja KMH litsentsi number), vahel ka ekspertrühma liikmed, kes on kõnealuse dokumendi koostanud. Edasi antakse lakooniline ülevaade sellest, mida ekspert on teinud. Tüüpiline tekst KMH aruande kohta,

mis kordub kirjast kirja on järgmine: „KMH käigus on kirjeldatud kavandatavat tegevust ja eeldatavalt mõjutatava keskkonna seisundit ning hinnatud kavandatava tegevusega ja [...] alternatiiviga kaasnevat keskkonnamõju. Esitatud on soovitusel negatiivse keskkonnamõju leevendamiseks või vältimiseks. KMH aruanne vastab[kuupäev] heakskiidetud KMH programmile ning sisaldab KeHJS paragrahvi 20 lõikes 1 nimetatud teavet⁹.“

Edasine tekst varieerub, kuivõrd kirja koostaja selgitab järgnevalt lühidalt, millist alternatiivi ja miks on vaja eelistada. Peatüki lõpetab trafaretne lause: “Keskkonnaministeerium on kontrollinud ...[dokumendi nimi] ja KMH menetluse vastavust kehtestatud nõuetele ning on leidnud, et puuduvad KeHJSi paragrahvi §-i 22 lõikes 3 nimetatud aruande heakskiitmist takistavad asjaolud¹⁰.“

Sarnaselt KMH programmi heakskiitmise kirjale on tüüpiline kiri KMH aruande heakskiitmise kohta keskmiselt 2,8 lehekülge, enamasti 3, harva 1 või 4 lehekülge pikk.

Seda, kuivõrd järelevalvaja dokumenteerib seaduses sätestatud tingimusi KMH aruande heakskiitmisel, kirjeldab tabel 6.

Tabelist 5 nähtub, et järelevalvaja on andnud KMH aruannete nõuetele vastavuse kohta üldise mitte spetsiifilise hinnangu. Alati on järelevalvaja dokumenteerinud, kas aruanne vastab programmile. Avalikustamisele seatud nõuete osas märgib järelevalvaja kõigil uuritud juhtudel, et avalikustamise menetlus on olnud õiguspärane. Samuti on järelevalvaja igakordselt kontrollinud eksperdi vastavust kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele, kuigi seadus seda KMH aruande (ega ka KMH programmi) heakskiitmise eeltingimusena ei sätesta. Küll on aga järelevalvaja kohustus seda kontrollida. Kordagi pole järelevalvaja maininud andmete asjakohasust või õigsust, seetõttu puudub teave valeandmete esitamise kohta.

Uuritaval perioodil oli järelevalvaja KMH aruande arendajale tagastanud viie juhtumi korral (28% juhtumitest), ühe juhtumi puhul suunati KMH aruanne täiendamisele isegi kahel korral (D:20; D:21). Tagastamise põhjused on loetletud tabelis 6. Puudused võib jagada laias laastus sisulisteks ja vormilisteks. Sisulised küsimused on seotud vajadusega paremini mõista kavandatavat tegevust ja sellega seotud mõju. Parema arusaadavuse saavutamiseks

⁹ §-s 20 on nimetatud teave, mida ekspert peab KMH aruandes esitama

¹⁰ §-i 22 lõikes 3 on sätestatud tingimused, mille korral järelevalvaja ei saa KMH aruannet heaks kiita

Tabel 6. Keskkonnaministeriumi otsused KMH aruande heakskiitmise kohta ja otsustes dokumenteeritud kriteeriumid (N=23)

Kriteeriumid	Dokumentide arv, kus kriteeriumi on arvestatud
Otseselt heakskiitmist takistavad/lubavad asjaolud (KeHJS, § 22, lg3):	
1. Ei vasta seaduses sätestatud nõuetele/ Vastab seaduses sätestatud nõuetele	0 23
2. Sh. ei vasta programmile/ vastab programmile	0 23
3. Ei ole asjakohane ja piisav tegevusloa andmiseks/ On asjakohane ja piisav tegevusloa andmiseks	0 1
4. Avalikustamisel on rikutud kehtestatud nõudeid ja see rikkumine võib mõjutada hindamise tulemusi/ Avalikustamisel ei ole rikutud kehtestatud nõudeid	0 0
5. (Avalikustamisel) esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist ei ole piisavalt põhjendatud / Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud	0 0
6. On esitatud valeandmeid/ Ei ole esitatud valeandmeid	0 0
Muud asjaolud:	
Aruande koostas KMH litsentsiga ekspert	23
Tuleb eelistada teatud (nimetatud) alternatiivi	13
Tuleb järgida KMH aruandes antud soovitusi (leevendusmeetmed; seire, jms)	5
Tuleb tasuda riigilõiv	23
Puuduvad KMH aruande heakskiitmist takistavad asjaolud	23
Järelevalvaja on KMH aruande arendajale tagastanud, sest seal on esinenud järgmisi puudusi (5 juhtumit):	
KMH algatamise põhjendus, viide valele seaduse punktile	1
Eksitud määraldise pindala suurusega (0,34 asemel oli märgitud 0,32ha)	1
Aruande esitas järelevalvajale KMH ekspert mitte arendaja nagu näeb ette seadus	
Selgitada kus {täpselt} asub kavandatav tegevus [liivakarjäär ja põhjaveekogum]	1
Segamini on aetud [tolmu ja peenosakeste; töökeskkonna riskianalüüs ja KMH] mõisted	2
Mõistete ebaõige kasutamine: liigi ja elupaiga soodsat seisundit vaadeldakse riigis tervikuna mitte antud alal	1
Hindamata on jäänud kavandatava tegevuse mõju inimese varale, vaja hinnata mõju kinnisvara väärtusele	1
Oluline mõju - vale definitsioon Natura hindamisel	1
Pole selgitatud, mis on [viidatud ala] tegelik ökoloogiline seisund enne mõjutamist	1
Natura hindamise tulemus on sisendiks alternatiivide valikule	1
Natura hindamine puudulik	2
Natura elupaiga pindalad ei ole korrektsed	
Faktivead: nimetatud liigid [teder ja rüüt] esinevad alal	1
Hinnata kaevandusvee mõju meriforelli kudemisalale	1
Puudub mõju hinnang looduskaitsobjektidele; milline on mõju kaitstavatele liikidele ja elupaigatüüpidele; täiendada mõju taimestikule ja loomastikule, loikab läbi rohekoridori	3
Miks peetakse 70ha esmatähtsa elupaigatüüpide häirimist ebaoluliseks?	1
Kõre elupaiga säilimise meetmeid pole kavandatud	1
Miks ekspert arvab, et kaevandamine ei mõjuta VEPI	1
Pole arusaadav, kuidas on jõutud eelduseni, et kuivendamise mõjuraadius on 150m, kui see peaks olema 300m	1
Milline on mõju põhjaveekogumile; kas varu maht väheneb ja kas hea seisund võib halveneda	1
Müra hinnang on puudulik, ei arvesta piirnorme ega müraallikate koosmõju	1
Müra mõõtmisi on teinud ilma vastava akrediteeringuta asutus	1
Alternatiivi [1] sisu ebaselge	1
Ammendatud turbaala korrastamisel kaalutud vaid üht varianti - taastamine märgalaks, aga teised variandid?	1
Mis on tehnika, mida arendaja plaanib kasutada	1
Täiendada seireprogrammi	1
Vale veebiaadress metsaregistrile	1
Mida mõeldakse kinnitatud varude all?	1
Ressursikaod pole piisavalt põhjendatud ega arvestatud	1
Juhteksperdi vahetusest pole teavitatud, programmi ja aruande erinevus, selgitada miks ei kaasatud programmis märgitud eksperte; miks kaasati vähem eksperte kui oli programmis näidatud	2
Viited aruande sees vaja korrastada	1
Sisu ümberjagamise teise peatükki	1
Vastuolud tekstis	1
Joonistel puuduvad pealkirjad või on joonise pealkiri ja joonis erinevatel lehekülgedel, mis raskendab aruande jälgimist	1
Hea tava kohaselt KMH aruande allkirjastab litsentseeritud juhteksper	1

kohustab järelevajaja eksperti rohkem selgitama ja põhjendama aga ka korrastama aruande struktuuri või esitust (vormiline märkus). Järelevajaja ülesandeks on lisaks KMH aruande vastavuskontrollile määrata keskkonnanõuded. Paljudel juhtudel on järelevajaja piirdunud keskkonnanõuete määramisel järelevajaja eelistatud alternatiivi määramisega ja sellega, et „tuleb võtta ekspertide poolt soovitatud leevendusmeetmeid“. Ehk järelevajaja toetub keskkonnanõuete määramisel KMH aruandes toodule.

otsust, kuivõrd nende juhtumite puhul oli tegu riigipiiriülese mõjuga.

KSH programmi heakskiitvate kirjade struktuur järgib keskkonnaministeeriumi kirjade struktuuri, mida on kirjeldatud KMH programmi ja aruande puhul.

KSH programmide vastavus seaduses sätestatudle oli järelevajaja hinnangul järgmine:

KSH programmid

Uuritaval perioodil leidis keskkonnaministeeriumi dokumendiregistris 5 KSH programmi heakskiitvat

Tabel 7. Keskkonnaministeeriumi otsustused KSH programmi heakskiitmise kohta ja otsustustes dokumenteeritud kriteeriumid (N=5)

Kriteerium	Dokumentiide arv, kus antud kriteeriumi on arvestatud
Otseselt heakskiitmist takistavad/lubavad asjaolud (KeHJS §39, lg 3):	
1.Ei vasta seaduses sätestatud nõuetele/ Vastab seaduses sätestatud nõuetele	0 5
2.Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist ei ole piisavalt põhjendatud/ Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud	0 0
3.Arendaja ei ole esitanud seaduses nõutud dokumente/ Arendaja on esitanud seaduses nõutud dokumente	0 5
4.Dokumendi on koostanud ekspert, kes ei vasta seaduses sätestatud nõuetele/ Dokumendi on koostanud ekspert, kes vastab seaduses sätestatud nõuetele	0 5
Muud asjaolud:	
Puuduvad programmi heakskiitmist takistavad asjaolud	4
Järelevajaja on KSH programmi arendajale tagastanud, sest seal on esinenud järgmisi puudusi (1 juhtum):	
KSH programmis tuleb esitada kõik käesolevaks hetkeks teadaolevad ja võrdlusesse võetud ning hiljem KSH aruandes hindamist leidvad mõistlikud alternatiivid, ühtlasi korrigeerida trassialternatiive aluseks võttes KSH programmis KeHJS § 36 lõike 2 punkti 1 kohast mõju ruumilise ja sisulise ulatuse käsitlust;	1
Arvestades Vabariigi Valitsuse 29.05.2014 tehtud otsust, tuleb Harjumaal jätta võrdlusesse ainult trassid 13A, 13B, 13C ja 13D, mis kulgevad nii idast kui läänest ümber loodava Nabala looduskaitseala	1
Esitada Keskkonnaministeeriumile 30 päeva jooksul kirja saamisest arvates käesolevas kirjas toodud märkuste alusel korrigeeritud ja täiendatud KSH programm	1
Juhul, kui planeerimisprotsessi käigus lisandub trassialternatiive, mis on oluliselt erinevad heakskiidetud programmis esitatud alternatiividest ja mida hakatakse käsitlema KSH aruandes, on vajalik programmi muutmise. Ühtlasi tuleb selleks küsida nõusolekut Keskkonnaministeeriumilt, kes otsustab programmi täiendava avalikustamise vajaduse	1

Tabelist nähtub, et järelevajaja on järginud kõiki kriteeriume, peale ühe, mida seadus näeb ette KSH programmi heakskiitmist lubava või takistava kriteeriumina. Järelevajaja ei ole andnud hinnangut, kas „avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud“. Kirjades tuuakse fakte avalikustamise käigu kohta (millal ja kus see toimus, mitu osalejat

jms), aga kas esitatud märkusi on piisavalt arvestatud, seda märgitud ei ole.

Kuivõrd KSH puhul ei ole vaja riigilõivu maksta, siis puuduvad ka vastavad viited kirjades.

Tavapärane KSH programmi heakskiitvate kiri on keskmiselt 4,8 lehekülge pikk.

Tabel 8. Keskkonnaministeeriumi otsustused KSH aruande heakskiitmise kohta ja otsustustes dokumenteeritud kriteeriumid (N=1)

Kriteerium	Dokumentide arv, kus antud kriteeriumi on arvestatud
Otseselt heakskiitmist takistavad/lubavad asjaolud (KeHJS §42, lg3):	
1.Ei vasta seaduses sätestatud nõuetele/ Vastav seaduses sätestatud nõuetele	0 1
2.Sh. ei vasta programmile/ Sh. vastab programmile	0 1
3.Hindamisel on tehtud vigu, mis mõjutavad tulemuste objektiivsust/ Hindamisel ei ole tehtud vigu, mis mõjutaksid tulemuste objektiivsust	0 0
4.Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist ei ole piisavalt põhjendatud/ Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud	0 0
5.Arendaja ei ole esitanud seaduses nõutud dokumente/ Arendaja on esitanud seaduses nõutud dokumente	0 1
6.On esitatud valeandmeid/ Ei ole esitatud valeandmeid	0 0
Muud asjaolud:	
Puuduvad KSH aruande heakskiitmist takistavad asjaolud	1
Ametlikes Teadaannetes ilmus teade „mõnevõrra hiljem“, aga see ei ole oluline viga, mis mõjutaks KSH tulemusi	1

KSH aruanne

Uuritaval perioodil oli valimis vaid üks keskkonnaministeeriumi otsustus KSH aruande heakskiitmise kohta. Järelevalvaja dokumenteeris oma otsuses kolme tingimust kuuest (Tabel 8).

Tabelist nähtub, et ainsa kirja puhul [D:53] on järelevalvaja kontrollinud KSH aruande vastavust seaduse nõuetele, sh programmile, samuti leiab järelevalvaja, et arendaja on esitanud nõutud dokumendid. Samas ei ole järelevalvaja andnud hinnangut sellele, kas hindamisel on tehtud vigu, mis võiksid mõjutada tulemuste objektiivsust ega sellele, kas avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud.

Heakskiitev kiri oli 4 lehekülge pikk.

4.2.2 Keskkonnaamet

Uuritaval perioodil kuulus valimisse keskkonnaameti tehtud otsustusi 86, millest 61 puudutas KMH-sid ja 25 KSH-sid. KMH-d puudutavad otsustused olid tehtud 29 programmi ja 32 aruande heakskiitmise kohta. KSH-d puudutavad otsustused olid tehtud 12 programmi ja 13 aruande kohta.

KMH programmid

Keskkonnaameti kirjade struktuuris esines suurem varieeruvus kui keskkonnaministeeriumi kirjades. See on selgitatav asjaoluga, et kui keskkonnaministeeriumis

valmistasid kirjade eelnõud ette peamiselt kaks ametnikku, siis keskkonnaameti regionaalset struktuuri arvestades (6 regiooni ja keskne kontor) on kirjade eelnõude ettevalmistajaid olnud kümnekond ametnikku.

Kirjade struktuure võib uuritaval ajaperioodil leida peamiselt viis.

Esimest tüüpi kirjad algavad objekti nimetamisega (nt “Olete esitanud 04.11.2010. a. Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regioonile, keskkonnamõju hindamise järelevalvajale, heakskiitmiseks Arussaare dolokivikarjääri rajamisega ja sealt lubakivi kaevandamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) programmi.” [D:54]. Nii selles kirjas, kui mujal [nt D:59; D:68; D:70] on tüüpiliselt kolm alapeatükki:

- I. KMH algatamine ja KMH programmi avalikustamine
- II. KMH programmi kohta laekunud ettepanekud-vastuväited; ettepanekute-vastuväidetega arvestamine/arvestamata jätmine
- III. Otsustus

Teist tüüpi kirju on kõige arvukamalt [D:61; D:64-66; D:71-82]. Kirjad koosnevad kolmest peatükist:

- I Faktilised asjaolud
- II Otsuse põhjendused ja kaalutlused
- III Otsustus

Kolmandat tüüpi kirjades on kasutusel järgmine struktuur[D:56]:

1. Keskkonnamõju hindamise algatamise ja programmi sisu vastavus kehtestatud nõuetele
2. KMH algatamise ja programmi avalikustamise vastavus kehtestatud nõuetele
3. KMH programmi heakskiitmine

Neljandat tüüpi kirjavormid on põhjalikud, kuid võrd seal antakse detailne hinnang KMH programmi vastavusele seadusest tulenevatele nõuetele. Selliste kirjade ülesehitus sarnaneb keskkonnaministeeriumi otsustuste sisukorraga, milles järelevalvaja toob oma otsustuse heakskiitmise kohta kohe kirja alguses, millele järgnevad otsuse detailsed põhjendused [D:57-58];[D:67]:

(1)Otsus

1) Otsuse põhjendused

1. Õiguslik alus ja pädevus
2. Menetluse käik
3. KMH eksperdi pädevus
4. KMH menetluse vastavus õigusaktide nõuetele
5. KMH programmi avalikustamisest teatamine
6. KMH programmi avalik väljapanek ja avalik arutelu
7. KMH programmi kohta esitatud ettepanekud, vastuväited ja küsimused ja nendega arvestamine
8. Keskkonnamõju hindamise programmi vastavus KeHJS nõuetele

(2) Riigilõivu tasumise kohta

Viiendat tüüpi kirjades pole tekst peatükkideks liigendatud [D:60; D:69].

Tabelis 9 on esitatud uuritud otsustuste sisu.

Tabel 9. Keskkonnaameti otsustused KMH programmi heakskiitmise kohta ja otsustustes dokumenteeritud kriteeriumid (N=29)

Kriteeriumid	Dokumentide arv, kus antud kriteeriumi on arvestatud
Otseselt heakskiitmist takistavad/lubavad asjaolud (KeHJS §18, lg 3):	
1.Ei vasta seaduses §-s 13 sätestatud nõuetele/ Vastab seaduses sätestatud nõuetele	0 24
2.Ei ole asjakohane ja piisav kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamiseks/ On asjakohane ja piisav kavandatav tegevuse keskkonnamõju hindamiseks	2 7
3.Avalikustamisel on rikutud kehtestatud nõudeid/ Avalikustamisel ei ole rikutud kehtestatud nõudeid	0 25
4.Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist ei ole piisavalt põhjendatud / Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud	0 4
5....ning [ei ole] küsimustele vajaliku põhjalikkusega vastatud/ ... ning on küsimustele vajaliku põhjalikkusega vastatud	0 0
6.Arendaja ei ole esitanud seaduses nõutud dokumente/ Arendaja on esitanud seaduses nõutud dokumendid	0 0
Muud asjaolud:	
Aruande koostas KMH litsentsiga ekspert	23
Ekspertgrupp on pädev mõju hindama	15
Tuleb tasuda riigilõivu	21
Tuleb kaasata vastava ala spetsialistid	8
Hinnata kaudset mõju	1
Mõjuala tuleb määrata KMH programmis	1
Anda pikem kirjeldus alternatiivide võrdlemiseks kasutatava meetodi kohta	3
Aruandes tuleb lähtuda Üldplaneeringu tingimustest (seada piirang, mis ei luba rajada ettevõtteid, mis emiteerivad kriitilis/indikatiivseid saasteaineid, saasteainete vähendamise, ei tohi tekkida võimalust SPV ületamiseks)	1
Aruandes tuleb leida lahendused ebameeldiva lõhna probleemi lahendamiseks	1
Aruandes tuleb kajutada kõik järelevalvaja ettepanekud ja märkused	1
Menetlusosalisi ei teavitatud liht- või tähtkirjaga, aga see ei mõjuta KMH tulemusi	1
Vee teemaatika (sh kaevud) käsitleda kaartidel ja joonistel sinisega	1
Aruandes tuleb põhjalikult selgitada, kuidas on alam-alternatiivid leitud ja kas ja mis põhjusel on jäetud osa kõrvale	1
Alternatiive (nimetatud kirjas) tuleb lisada	1
KMH algatamine ja sellest teatamine ei toimunud nõuetekohaselt, aga see ei mõjuta KMH tulemusi [nt D:82 puhul oli eksimus 4 kuud], kuna tegemist on informeeriva mitte sisulise teatega	4
Avaliku arutelu protokoll ei kajasta kõiki arutelul käsitletud küsimusi	1

Tabelist 9 nähtub, et keskkonnaamet on kasutanud kuuest heakskiitmist lubavast kriteeriumist nelja. Kuigi otseselt pole kirjades välja toodud seda, kas arendaja on esitanud seaduses nõutud dokumente, võib seda siiski eeldada, kuivõrd nõutud dokumendid on osa KMH programmi nõuetele vastavuse kriteeriumist (kriteerium nr 1). Samuti võib eeldada, et kui pole märgitud, et avalikustamisel rikuti kehtestatud nõudeid, siis seda ka ei juhtunud. Ühel juhtumil menetleti KMH programmi korduvalt [D:61-63], mille tõttu kahel korral märkis järelevalvaja, et programm „ei ole asjakohane ja piisav kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamiseks”. Viimati mainitud kriteeriumi (programm on asjakohane ja piisav...) kasutas järelevalvaja vaid seitsmel korral. Ka kriteeriumi “avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud” kasutati harva, vaid neljal korral. Neljal korral on järelevalvaja tuvastanud menetlusnormi rikkumist, kuid pidanud seda KMH tulemusi mittemõjutavaks asjaoluks, kuivõrd KMH algatamisest teatamine on järelevalvaja hinnangul pigem informeeriv kui sisuline tegevus.

Keskkonnaameti märkuste puhul (Tabel 9, muud asjaolud) torkab silma see, et olgugi, et KMH programm kiidetakse heaks, seatakse ka lisatingimusi. Viimased puudutavad enamasti seda, mida järelevalvaja sooviks näha KMH aruandes. Korduvateks soovideks on see, et ekspertrühma tuleks laiendada ekspertidega valdkondades, mille pädevus antud eksperdil puudub. Näiteks dokumendis [58], kus heakskiitva otsusega teeb järelevalvaja ettepaneku kaasata vastava ala spetsialiste, et katta mõju valdkonnad: „müra, inimeste heaolu tervis, turvalisus, vara ja ettevõtlus“ ja hinnata ta kaudset mõju. Dokumendis [57] väärrib tähelepanu asjaolu, et programmi heakskiitva otsusega palutakse programmi täiendada (loodusobjektide käsitlemist tuleb laiendada ja arvestada ühe objekti kaitse alla võtmise menetlust). Kolmel korral soovib järelevalvaja aruandes saada põhjalikumalt kirjeldust alternatiivide võrdlemise meetoodika kohta. Keskkonnaamet on KMH programmi heakskiitmisel meenutanud ka asjaolusid, millele juhiti eksperdi tähelepanu programmi esmakordsel läbivaatamisel. Näiteks seda, et KMH programmis oleks lisaks 0-alternatiivile ja kavandatavale tegevusele kirjeldatud veel reaalseid alternatiivseid lahendusi. Samuti on palutud täpsustada mõjuala ulatust või KMH objekti [D:55].

Keskkonnaameti kirjad KMH programmi heakskiitmise kohta on keskmiselt 3,0 lehekülge pikad, ulatudes 2-st leheküljest kuni 6 leheküljeni.

KMH aruanded

Uuritaval perioodil analüüsiti 32 KMH aruannet. Kirjade struktuuri tüüpe võib eristada seitse.

Esimesel kirjatüübil puudub liigendatus alateemadeks [D:83; D:91].

Teisel kirjatüübil on kolm peatükki [D:84]:

1. Keskkonnamõju hindamise aruande menetluse ja avalikustamise vastavus kehtestatud nõuetele
2. KMH aruande sisu vastavus kehtestatud nõuetele
3. KMH aruande heakskiitmine ja keskkonnanõuete määramine

Kolmandal kirjatüübil on tekst liigendatud neljaks peatükiks ja alapeatükkideks [D:85; D:88-89; D:92]:

„Kiidame heaks ja esitame järgmised keskkonnanõuded: (järgneb loetelu)“. Edasi järgnevad otsuse põhjendused:

I Õiguslik alus ja pädevus

II Menetluse senine käik

III KMH aruande avalikustamine

KMH aruande avalikustamisest teatamine

KMH aruande avalik väljapanek ja avalik arutelu

KMH aruande kohta esitatud ettepanekud, vastuväited ja küsimused ning nendega arvestamine

IV KMH aruande vastavus kehtestatud nõuetele

Neljanda kirjatüübi puhul on tekst jagatud viide peatükki [D86; D:87]:

I KMH algatamine

II KMH programmi avalikustamine

III KMH aruande avalikustamine

IV KMH aruande kohta esitatud ettepanekud-vastuväited; ettepanekute-vastuväidete arvestamine/arvestamata jätmine

V Otsustus

Viienda kirjatüübi puhul on peatükke viis, aga nende pealkirjad erinevad teistes kirjades toodust [D:90]:

1. Tegevuse lühikirjeldus
2. Keskkonnamõju hindamise eksperdi vastavus nõuetele
3. Keskkonnamõju hindamise menetluse ja aruande avalikustamise vastavus kehtestatud nõuetele
4. Keskkonnamõju hindamise aruande sisu vastavus programmile ja kehtestatud nõuetele

5. Keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine ja keskkonnanõuete määramine

Kuuenda kirjatüübi moodustavad otsustused, kus on kolm peatükki. See kirja tüüp on kõige enam levinud tüüp [D:94-96; D:98-114]:

- I Faktilised asjaolud
- II Otsuse põhjendused ja kaalutlused
- III Otsustus

Ilmselt on keskkonnaamet korrastanud oma otsustuste vormi aastal 2013, sest vastav muudatus (kirjatüüp kuus kasuks) on hakanud levima just tollest aastast.

Seitsmenda tüübi kirju iseloomustab nii-öelda vaba vorm. Sellise kirja näiteks on [D:97] ehk Sindi

hüdrosõlme rekonstrueerimise KMH aruande heakskiitmise otsustus, mille sisukord ei järgi tavapäraselt järelevajaja kirjade struktuur, küll aga annab põhjaliku ülevaate menetluse käigust ja kirjeldab arendaja ja järelevajaja vastuväiteid ning esitab vastuseid-põhjendusi. Samuti peatatakse kirjas pikemalt kavandatava tegevuse alternatiivsetel lahendustel, mida arendaja lähtuvalt minimaalsest mõjust keskkonnale tohib kaaluda ning seatakse keskkonnõuded, mis pärinevad KMH aruandest. Kiri on tavapärasest mahukam (30 lk).

Keskkonnaameti otsustused KMH aruande heakskiitmise kohta ja otsustustes dokumenteeritud kriteeriumid on esitatud tabelis 10.

Tabel 10 Keskkonnaameti otsustused KMH aruande heakskiitmise kohta ja otsustustes dokumenteeritud kriteeriumid (N=32)

Kriteeriumid	Dokumentide arv, kus antud kriteeriumi on arvestatud
Otseselt heakskiitmist takistavad/lubavad asjaolud (KeHJS § 22, lg3):	
1.Ei vasta seaduses sätestatud nõuetele/ Vastab seaduses sätestatud nõuetele	0 30
2. Sh. ei vasta programmile/ vastab programmile	0 28
3.Ei ole asjakohane ja piisav tegevusloa andmiseks/ On asjakohane ja piisav tegevusloa andmiseks	0 23
4. Avalikustamisel on rikutud kehtestatud nõudeid ja see rikkumine võib mõjutada hindamise tulemusi/ Avalikustamisel ei ole rikutud kehtestatud nõudeid	0 26
5. (Avalikustamisel) esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist ei ole piisavalt põhjendatud/ (Avalikustamisel) esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud	0 23
6.On esitatud valeandmeid/ Ei ole esitatud valeandmeid	0 0
Muud asjaolud:	
Keskkonnanõuded määratakse KMH aruande alusel (viide KMH aruandele)	30
Seiremeetmed määratakse KMH aruande alusel (viide KMH aruandele)	21
Märgitakse, kes koostas KMH aruande	22
Vaja maksta riigilõiv	28

Tabelist 10 nähtub, et keskkonnaamet rakendab kõiki heakskiitmise kriteeriume, v.a. seda, kas KMH aruandes on esitatud valeandmeid. Valdavalt sedastab järelevajaja, et KMH aruande vastab seaduses sätestatud nõuetele, sh programmile. Samuti määrab järelevajaja keskkonnanõuded. Ainult kahel juhul [D:89] ja [D:93] seda tehtud pole. D:93 puhul on see arusaadav, sest tegemist on KMH aruande tagastamisega. Keskkonnanõuete määramisel on toetub järelevajaja KMH aruandes toodule.

Üldjuhul märgib järelevajaja, et ta „ei pea vajalikuks tuua võrdlustabelina välja, milline KMH aruande peatükk vastab millisele KMH aruande ja seaduse punktile“, leidub siiski otsustusi, kus järelevajaja on viinud läbi sellise vastavuskontrolli [D:90; D:92]. Nõ vastavuskontroll annab lugejale süsteemsema pildi sellest, kuidas antud KMH aruande vastab seaduse nõuetele, kui lihtsalt üldine hinnang mõne vabalt valitud kontrollikriteeriumi esile toomisega.

Kui KMH programmi puhul toob järelevalvaja välja KMH eksperdi nime ja KMH litsentsi olemasolu ning sagedasti ka tema ja ekspertrühma liikmete pädevusvaldkonnad, siis KMH aruande puhul järelevalvaja vaid mainib juhteksperti ega anna hinnangut tema ega ekspertrühma tööle ega pädevusele. Erand on näiteks [D:110], kus järelevalvaja märgib, et „eksperdirühm on olnud pädev kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindama“. Järelevalvaja lähtub ilmselt sellest, et kui KMH programmi käigus juba kontrolliti eksperdi vastavust kvalifikatsiooninõuetele, siis aruande koostamise käigus (kui ekspert või ekspertrühma koosseis ei muutunud) pole vajadust seda uuesti üle korrata.

KMH aruannet heakskiitev otsustus on keskmiselt 4,1 lehekülge pikk (kui välja arvata üks 30 lk kiri), ulatudes 3-st leheküljest 7 leheküljeni. Pikemad kirjad on need, milles on tehtud nõuetele vastavuskontroll, nt [D:90] on 4,5 lehekülge ja [D:92] 5,5 lehekülge.

KSH programmid

Uuritajavahemikul kuulus valimisse keskkonnaameti heakskiidetud KSH programme 12.

Kirjatüpe võib eristada kaks.

Esimese tüübi moodustavad kirjad, mille tekst on liigendamata [D:115].

Teine kirjatüüp on valdav [D:116-126]. Selles on eristatud kolm peatükki ja paar alapeatükki:

I Faktilised asjaolud

II Otsuse põhjendused ja kaalutlused

2.1. KSH menetluse vastavus kehtestatud nõuetele

2.2. KSH programmi kvaliteedi kontroll ja KSH eksperdi vastavus nõuetele

III Otsustus

Keskkonnaameti otsustused KSH programmi heakskiitmise kohta ja otsustustes arvestatud kriteeriumid on esitatud tabelis 11.

Tabel 11. Keskkonnaameti otsustused KSH programmi heakskiitmise kohta ja otsustustes dokumenteeritud kriteeriumid (N=12)

Kriteerium	Dokumentide arv, kus antud kriteeriumi on arvestatud
Otseselt heakskiitmist takistavad/lubavad asjaolud (KeHJS §39, lg 3):	
1. Ei vasta seaduses sätestatud nõuetele/ Vastab seaduses sätestatud nõuetele	0 12
2. Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist ei ole piisavalt põhjendatud/ Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud	0 12
3. Arendaja ei ole esitanud seaduses nõutud dokumente/ Arendaja on esitanud seaduses nõutud dokumente	0 0
4. Dokumendi on koostanud ekspert, kes ei vasta seaduses sätestatud nõuetele/ Dokumendi on koostanud ekspert, kes vastab seaduses sätestatud nõuetele	0 12
Muud asjaolud:	
KSH programm on sisult piisav KSH läbiviimiseks	4
KSH ekspertrühm on pädev KSH-d läbi viima	7
KSH avalikustamise menetlus ei vasta seaduse nõuetele, kuid ...	6
KSH menetluses ei esine rikkumisi, mis võiksid mõjutada KSH tulemusi	1
KSH programm heakskiidetud, kuid lisatingimustega	2

Tabelist 11 nähtub, et järelevalvaja on oma otsustuses arvestanud kõiki seaduses nõutud kriteeriume, v.a. seda, kas „arendaja on esitanud seaduses nõutud dokumente“. Aga nagu eespool märgitud, siis on see pigem formaalne kui sisuline puudujääk, kuna järelevalvaja on kinnitanud, et KSH programm vastab seaduses sätestatud nõuetele, mille hulka kuulub ka dokumentide kontroll.

Neljal juhul on järelevalvaja andnud hinnangu selle kohta, et KSH programm on sisult piisav KSH läbiviimiseks [D:115-117; D:124] ja seitsmel juhul märkinud lisaks, et KSH ekspertrühm on ka pädev KSH-d läbi viima [D:115-116; D:119, D:121; D:123, D:125-126], lisaks sellele, et eksperdid vastavad seaduses kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Uuritavas grupis moodustab „Eesti riikliku jäätmekava 2014-2020“ KSH programm [D:117] omaette juhtumi, kuivõrd järelevalvaja oma heakskiitvas otsustuses loetleb kuues punktis asjaolusid, mida KSH programm peab sisaldama, et selle alusel koostada hiljem asjakohane aruanne. Viite punkti võib nimetada ka programmi puudujääkideks, millele järelevalvaja juhib KSH läbiviijate tähelepanu (allikate loetelu pole ammendav, vaja läbi viia

Natura-hindamine, analüüsida eelmise kava mõju, arvestada kava positiivset mõju, alternatiivide loetelu ei peaks lukku panema KSH programmi etapis). Ka Vana-Lepispäe DPKSH programmi heakskiitmise otsustuses [D:115] lisatakse juurde vajadus arvestada ametkondade ettepanekute ja märkustega. Ülejäänud uuritud juhtudel lisatingimusi ei sätestata.

Tähelepanu väärivad ka juhtumid, kus järelevalvaja nendib, et avalikustamine ei ole toimunud normikohaselt, kuid pidanud sellist asjaolu KSH tulemusi mittemõjutavaks [D:116-118; D:120; D:122; D:125].

KSH programmi heakskiitev otsus on keskmiselt 3,0 lehekülge pikk, ulatudes 2 leheküljest kuni 4 leheküljeni.

KSH aruanded

Uuritud ajavahemikul oli keskkonnaameti heakskiidetud KSH aruandeid valimis 13.

Kirjatüpe võib eristada kaks.

Üks kirjatüüp järgib struktuuri, kus algul tuuakse otsuse kokkuvõtte, millele järgnevad otsuse põhjendused [D:139].

Tabel 12. Keskkonnaameti otsustused KSH aruande heakskiitmise kohta ja otsustustes dokumenteeritud kriteeriumid (N=13)

Kriteerium	Juhtumite arv, kus antud kriteeriumi on arvestatud
Otseselt heakskiitmist takistavad/lubavad asjaolud (KeHJS §42, lg 3):	
1.Ei vasta seaduses sätestatud nõuetele/ Vastab seaduses sätestatud nõuetele	0 13
2.Sh. ei vasta programmile/ Sh. vastab programmile	0 13
3.Hindamisel on tehtud vigu, mis mõjutavad tulemuste objektiivsust/ Hindamisel ei ole tehtud vigu, mis mõjutaksid tulemuste objektiivsust	0 2
4.Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist ei ole piisavalt põhjendatud / Avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud	0 5
5.Arendaja ei ole esitanud seaduses nõutud dokumente/ Arendaja on esitanud seaduses nõutud dokumente	0 0
6.On esitatud valeandmeid/ Ei ole esitatud valeandmeid	0 0
Muud asjaolud:	
Aruanne on piisav (otsustamiseks)	3
Aruanne on sisult piisav/annab piisavat teavet eeldatava keskkonnamõju kohta	4
Aruandes lubati teha muudatusi vastavalt tulnud märkustele, kuid tegelikult neid ole tehtud	1
Kinnitatakse seiremeetmed, mis on kirjeldatud KSH aruandes peatükis...	7
Seiremeetmeid ei kinnitata, kuna (planeeringuga, kavaga) ei kaasne (vastavalt KSH aruandele) olulist keskkonnamõju	4

Teine tüüp on valdav, kui võrd kõik ülejäänud kirjad [D:127-138] järgivad seda struktuuri:

I Faktilised asjaolud

II Otsuse põhjendused ja kaalutlused

2.1. KSH menetluse vastavus kehtestatud nõuetele

2.2. KSH aruande vastavus kehtestatud nõuetele/
KSH aruande kvaliteedi kontroll ja seiremeetmete
kinnitamine

III Otsustus

Keskkonnaameti otsustused KSH aruande heakskiitmise kohta ja otsustustes dokumenteeritud kriteeriumid on esitatud tabelis 12.

Tabelist 12 nähtub, et järelevalvaja on KSH aruannete puhul kontrollinud aruande vastavust seaduses sätestatud nõuetele, sh KSH programmile. Üksikutel juhtudel on järelevalvaja märkinud, et „hindamisel ei ole tehtud vigu, mis mõjutaksid tulemuste objektiivsust” [D:131-132]. Viiel juhul on järelevalvaja kinnitanud, et „avalikustamisel esitatud ettepanekute ja vastuväidetega arvestamata jätmist on piisavalt põhjendatud” [D:127; D:130; D:134; D:136-137]. Sarnaselt eelnevate analüüsidega on järelevalvaja jätnud kinnitamata selle, kas

arendaja on esitanud seaduses nõutud dokumendid ja kas ekspert on aruandes esitanud valeandmeid. Kui võrd mõlemad kriteeriumid sisalduvad esimeses kriteeriumis (vastavus seaduses sätestatud nõuetele), siis on arusaadav, et järelevalvaja pole neid eraldi esile toonud. Kuigi seadus seda ei nõua on järelevalvaja mõnel juhul siiski märkinud, et aruanne on sisult piisav otsustamiseks [D:127; D:128; D:131] või et annab piisavat teavet keskkonnamõju kohta [D:129; D:133; D:136; D:139].

Kui võrd KSH puhul kohustab seadus järelevalvajal määrata seiremeetmeid, siis analüüs näitas, et enamasti toetub järelevalvaja KSH aruandes toodule. Seega täidab KSH aruanne (nagu ka KMH aruanne) olulist rolli leevendusmeetmete määramisel. Neljal juhul märgiti, et kuna negatiivset keskkonnamõju ei kaasne, siis seiremeetmeid ka ei määrata [D:129; D:133; D:136; D:139]. Seevastu aga näiteks Paldiski LNG terminali teemaplaneeringu KSH aruandes tuuakse väga detailsed seiremeetmed, sh elustiku rühmade kaupa [D:127].

Keskkonnaameti KSH aruannet heakskiitev kiri oli keskmiselt 3,6 lehekülge pikk, ulatudes 2,5 leheküljest 7 leheküljeni.

5. NATURA-HINDAMINE

Natura-hindamise vajadus tuleneb KeHJSe §-dest 39 ja 45, mis sätestavad vastavalt KMH ja KSH puhul alati kaaluda Natura-hindamise vajadust. Antud uuringust nähtus, et otsustustes Natura-hindamist eraldi esile ei tooda, kuna enamasti puuduvad viited Natura-hindamisele üldse. Järelevalvaja märkustes leidub harva viiteid vajakajäämistele Natura-hindamises. Neid käsitletakse ilmselt üldiste nõuetele vastavuskontrolli käigus. Erandina leidub otsustusi, kus nõutakse Natura-hindamise läbiviimist

[D:117] või vähemasti on märgitud, et „olulist mõju Natura 2000 võrgustiku aladele ei prognoosita“ [D:125]. Natura-hindamise läbiviimist mainitakse seoses Leva turbatootmisalaga [D:101], põhjalikumalt peatatakse sellel Tallinna lennujaama laiendamise projektiga seoses [D:108]. Omaette juhtum on Sangla III turbatootmisala kasutuselevõtuga /.../ seotud keskkonnamõju hindamise aruande tagastamine, mille põhjusena keskkonnaministeerium toob oma kirjas esile olulised puudused Natura-hindamises [D:47].

6. MENETLUSE VASTAVUS KEHTIVATELE NÕUETELE

Menetlusnormide järgimise kontrollimisel on nii keskkonnaministeerium kui keskkonnaamet olnud vägagi leebed ja mõistvad. Näiteks Transpordi arengukava 2014-2020 KSH algatati kaks kuud pärast arengukava koostamise algatamist [D:116]. Keskkonnaamet märgib, et kuigi on eksitud menetlusnormide vastu, siis „eeldatavalt see ei ole protsessi lõpptulemit arvestades määrav, kuna KSH tuleb läbi viia arengukava koostamise käigus“. Näiteks „Perioodi 2014-2020 EL vahendite kasutamise partnerlusleppe ...“ [D:129] puhul tõi keskkonnaamet esile mitu menetlusnormi rikkumist. Näiteks KSH aruande avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu teated ei vastanud seadusele, kuna puudus teave rakenduskava eelnõuga tutvumise aja ja viisi kohta, samuti puudus teave kava algataja, koostaja ja kehtestaja kohta; teade saadeti välja nõutust hiljem, mistõttu kujunes aruande avalikustamise pikkuseks vaid 14 päeva (minimaalselt 21 päeva asemel). Ka Riigi jäätmekava KSH programmi avalikustamine kestis seaduses nõutust vähem aega (mille sisse jäid ka 3 päeva riiklikke pühi) [D:117]. Ometi leidis keskkonnaamet, et need rikkumised ei olnud nii olulised, et oleksid mõjutanud KSH tulemusi. Ka näiteks Tooma II tuulepargi detailplaneeringu KSH aruandes [D:135] puhul märgib järelevalvaja, et kuigi Hanila vallavalitsus (VV) ei

ole KSH aruande avalikustamise teadet avaldanud Ametlikes Teadaannetes, kuid oli seda teinud kohalikus lehes, siis ei pidanud keskkonnaamet seda „oluliseks menetlusveaks, mis võiks KSH tulemusi muuta“. Näiteks keskkonnaamet leiab Himmaste ja Peri külade teede teemaplaneeringu KSH programmi heakskiitmise otsustuses [D:125], et kuigi KSH algatamisest ei olnud Põlva VV avalikult teatanud, ei ole tegemist „nii olulise menetlusveaga, mis võiks mõjutada KSH protsessi oluliselt“. Keskkonnaamet toob põhjenduseks asjaolu, et „üldsuse aktiivne osalemine KSH etapis algab alles KSH programmi avalikustamisest“. Sama lugu oli riigi jäätmekava 2014-2020 [D:117] KSH algatamisega, mis toimus oluliselt hiljem seaduses nõutud tähtajast (KeHJS §35, lg 6 kohaselt teatatakse KSH algatamisest 14 päeva jooksul otsuse tegemisest). Järelevalvaja ei pidanud seda rikkumist oluliseks, põhjendades seda asjaoluga, et kuivõrd KSH algatamine oli kohustuslik, siis sellest teatamata jätmine ei riivanud kellegi õigusi asjas kaasa rääkida. Seega KSH algatamisest mitteteatamine või sellest hilisem teatamine ei mõjutanud keskkonnaameti hinnangul KSH tulemusi. Samuti ei pea järelevalvaja KSH tulemusi mõjutavaks asjaoluks seda, kui avalikes teadaannetes ei ole infot arengukava koostaja ja kehtestaja kohta [D:122], või kui pole teada antud, kus saab tutvuda arengukava materjalidega [D:137].

7 JÄRELVALVAJA MENETLEMISKORDADE ARV

Kuivõrd järelevalvajad kirjeldavad oma otsustustes menetlemise käiku, siis leidub seal teavet ka dokumentide tagastamise ja selle põhjuste kohta. Tõsi, põhjuste kohta märgitakse enamasti, et järelevalvaja tagastas dokumendi arendajale täienduste tegemiseks. Täpsemate põhjuste kohta tuleks tagastamise kirju eraldi analüüsida, mida antud töös kahjuks teha ei saanud. Uuritud 139 dokumendi puhul piirduti enamikul juhtudest (79%) ühekordse läbivaatamisega (Tabel 13). Kuid leidis ka juhtumeid, mille puhul dokumenti (programmi või aruannet) menetleti kaks korda. Kuivõrd aruanne on tavaliselt mahukas tehniline dokument, siis on ka arusaadav, et aruannete tagastamist tuleb sagedamini ette kui programmide tagastamist. Kuuel juhul vaadati dokumenti läbi kolm korda [D: 5-7; D:44-46; D61-63; D85; D:104; D:127]. Uuritud juhtumitest oli Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskuse jäätmeladestusala sulgemislahenduse muutmise projekti KMH programm ainuke KMH programm,

mida keskkonnaamet menetles kolm korda [D:61]. Kolm korda menetleti ka Ragn-Selli Tartus Klaasi tn 3 rajatava segaolmejäätmete ümberlaadimisjääma KMH aruannet [D:85]. Paldiski LNG terminali teemaplaneeringu KSH aruanne oli ainuke KSH aruanne, mida keskkonnaamet menetles korduvalt [D: 127]. Tegelikult oli 'läbivaatamisi' rohkemgi kui kolm, sest keskkonnaamet ja arendaja Balti Gaas OÜ esindajad kohtusid ja vahetasid kirju ka jooksvalt. Lisaks formaalsele läbivaatamise menetlusele toimub arendaja ja eksperdi ja järelevalvaja vahel ka mitteformaalseid kohtumisi ja läbirääkimisi, aga ka emaili-vahetust, mille käigus järelevalvaja annab suuniseid ja teeb ettepanekuid dokumentide nõuetega vastavusse viimiseks või puuduvate dokumentide esitamiseks. Viimase näiteks on eksperdi kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide küsimine/esitamine [D:122].

Tabel 13. Järelevalvajale esitatud programmid ja aruanded, menetlemise kordade arv

	Menetlemiskordade arv/ juhtumite arv		
	1 kord	2 korda	3 korda
Keskkonnaministeeriumile:			
KMH programm	20	3	1
KMH aruanne	17	5	1
KSH programm	4	1	0
KSH aruanne	1	0	0
Keskkonnaametile:			
KMH programm	25	3	1
KMH aruanne	22	8	2
KSH programm	12	0	0
KSH aruanne	8	4	1
KOKKU (139):	109	24	6
100%	79%	17%	4%

8. SEADUSE MUUTMISEGA KAASNEVAD MUUDATUSED JÄRELEVALVAJA ÜLESANNETES

Jaauaris 2015.a. menetles riigikogu KeHJSe muutmise seaduse-elnõud (800 SE I), millega kavandatakse olulisi muudatusi keskkonnamõju hindamise kvaliteedi tagamises. Üheks põhimõtteliseks muudatuseks on see, et uues seaduses loobutakse järelevalvaja institutsioonist – „§10 Keskkonnamõju hindamise järelevalvaja“ tunnistatakse kehtetuks. Senised järelevalvajad – keskkonnaministeerium ja keskkonnaamet muutuvad 'asjaomasteks asutusteks', kellelt otsustaja (tegevusloa väljaandja ja strateegilise planeerimisdokumendi kehtestaja) küsib seisukohta nii nagu ka teistelt asjaomastelt asutustelt (kaitseministeerium, kultuuriministeerium, majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, põllumajandusministeerium, rahandusministeerium, siseministeerium, sotsiaalministeerium ja nende valitsemisalas tegutsevad valitsusasutused, maavalitsus, kohaliku omavalitsuse üksus ja teised asjaomased

asutused). Eelnõu kohaselt muutub keskkonnamõju hindamise programmi ja aruande seaduse nõuetele vastavuse kontroll otsustaja ülesandeks.

Antud uuringu tulemusena selgus, et järelevalvajate otsustuste formaat ja sisu varieeruvad, osalt tulenevalt seaduses nõutud erinevustest KMH ja KSH vahel, osalt ametnike endi valikutest. KeHJSe muutmise elnõus saavad mõningase lahenduse seni erinevad nõuded KMHle ja KSHle, kuivõrd nõudeid on oluliselt vähendatud ja samas ühtlustatud. Sisse tuuakse programmi ja aruande asjakohasuse mõiste. Samas jääb aga endiselt alles otsustuste struktuuri probleem ehk et mida otsustaja peaks oma otsustuses kindlasti kajastama või ära märkima. Seda probleemi lahendaks kokkulepitud kirjade struktuur ja kontrollküsimused, millele vastamine aitab otsustajal oma otsustust paremini vormistada ja sisustada.

9. JÄRELDUSED

1. Uuringu tulemusena tekkis küsimus, kui võrd peaks järelevalvaja kajastama/dokumenteerima programmi ja aruande vastavust igale kriteeriumile ja mil määral tooma esile vaid puudused või tulemuse seisukohast olulise teabe. Kui võrd KeHJS sätestab KMH ja KSH programmi ja aruande heakskiitmisele erinevad nõuded ja ei sätesta otsuse vormi, siis jäetakse järelevalvaja otsustada, mida ja kuidas ta seda otsustuses esile toob. Sellele asjaolule viitab nõuete ebaühtlane rakendamine ja kajastamine uuritud kirjades.
2. Kuna seadus ei sätesta, siis järelevalvajad kirjeldavad oma heakskiitmise otsustes keskkonnamõju hindamise programmi ja aruande koostamise, sh avalikustamise menetluse käiku ja selle õiguspärasust, kuid ei anna hinnanguid, kas programmis ja aruandes toodud teave on piisav ja asjakohane. Hinnang teabe piisavusele ja asjakohasele oleks vajalik, et otsustajal oleks omakorda piisavat teavet tegevusega kaasnevate mõjude ja nende leevendamise kohta.
3. Kuigi seadus seda sätestab, siis järelevalvaja reeglina ei anna hinnangut, kas avalikustamise käigus esitatud küsimustele, vastuväidetele ja ettepanekutele programmis ja aruandes on ekspert piisava põhjalikkusega vastanud ja nendega arvestatama jätmist piisavalt põhjendatud. Järelevalvaja vaid esitab faktilisi andmeid selle kohta, et avalikul väljapaneku ajal laekus nii ja nii mitu kirjalikku märkust ja kellelt, ning samuti seda, et avalikul arutelul esitati küsimusi suuliselt ja nendele vastati suuliselt kohapeal, osaliselt ka hiljem kirjalikult. Aga kas see oli piisav, sellist hinnangut järelevalvaja reeglina ei anna.
4. Kuna seadus ei sätesta, siis järelevalvaja ei anna hinnangut, kas avalikul arutelul osales piisavalt mõjutatud asjaosalisi, et kas arendaja oli teinud omalt poolt piisavalt jõupingutusi kvoorumis saavutamiseks. Näiteks kas see, et avalikul arutelul oli kohal arendaja, ekspert ja otsustaja või näiteks 20 inimest, oli piisav, ja kas see võis mõjutada hindamise tulemusi, olgugi, et menetlusnorm oli formaalselt täidetud (avalik arutelu toimus).
5. Analüüsist ei selgunud, millal järelevalvaja kiidab programmi või aruande heaks tingimuslikult ja millal ta tagastab programmi ja aruande edasiseks täiendamiseks. Uuritavas valimis esines mõlemaid juhtumeid. Nii selliseid, kus dokument kiideti heaks, kuid samas seati detailseid lisatingimusi, mille puhul see otsus kehtib, kui selliseid juhtumeid, kus dokument tagastati nimekirjaga puudustest.
6. Menetlusnormide rikkumist (mõju hindamise algatamisel, sellest teatamisel, avalikustamise läbiviimisel jms) peab järelevalvaja keskkonnamõju hindamise tulemusi vähe mõjutavaks asjaoluks. Järelevalvaja peab neid rikkumisi ebaolulisteks seetõttu, et tegu on informatiivse sisuga rikkumistega mitte sisuliste rikkumistega.
7. „Järelevalvaja ei pea vajalikuks tuua võrdlustabelina välja, milline KSH programmi/aruande punkt vastav millisele KeHJS punktile.“, kordub enamikus keskkonnaameti kirjades. Selline vabas vormis hinnang ei anna täit selgust, kas dokument vastab kõigile seaduses nõutud tingimustele.
8. Kuna seadus ei sätesta, et otsustamisel tuleks eraldi arvestada Natura-hindamise erisust, siis selle sisule ja kvaliteedile viidatakse keskkonnamõju hindamise programmi või aruannet heakskiitvates kirjades harva.
9. Seadus sätestab, et järelevalvaja määrab KMH puhul keskkonnanõuded ja KSH puhul seiremeetmed. Analüüs näitas, et praktikas määrab järelevalvaja KMH puhul nii keskkonnanõuded kui seiremeetmed. Analüüs näitas sedagi, et vastavate nõuete määramisel toetub järelevalvaja KMH ja KSH aruannetes toodud soovitusetele. See rõhutab aruannete kvaliteedi olulisust veelgi.
10. Järelevalvajate, sh ühe ja sama järelevalvaja, keskkonnamõju hindamise programmi või aruannet heakskiitvad kirjad on erinevate struktuuridega, mis hägustavad kirja sisu ja ei anna kindlust, et kõik seaduses nõutud asjaolud on otsuses käsitletud. Enamasti tuuakse esile vaid võtmeasjaolud järelevalvaja valikul.
11. Keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitev kiri on tavaliselt 2-3 lehekülge, aruannet heakskiitev kiri 3-4 lehekülge pikk. Esineb vaid üksikuid mahukaid dokumente (7 lk, 30 lk.)
12. Kuigi antud uuringus selgus, et järelevalvajad menetlevad ligi 80% juhtumitest üks kord, harvadel juhtudel kaks ja eriti harvadel juhtudel 3 korda, siis võib menetluskordade arv olla ikkagi suurem, sest järelevalvaja ja ekspert/arendaja suhtlevad ka programmi ja aruande avalikel aruteludel, aga ka otse (kohtumised, mitteformaalsed meilivahetused), mistõttu formaalseid otsustusi dokumentide tagastuste kohta on ilmselt vähem kui neid võiks olla.

10. SOOVITUSED

Lähtuvalt uurimistöö tulemustest ja eelmises peatükis esitatud järeldustest, tuleks edaspidi kaaluda järgmiste asjaolude arvestamist:

1. Ühtlustada seaduses nõuded järelevalvajale (seaduse muudatuse jõustudes - otsustajale) KMH ja KSH dokumentide nõuetele vastavuse kontrollimiseks;
2. Kaaluda KMH ja KSH dokumentide nõuetele vastavuse kontrollimisel andmete piisavuse ja asjakohasuse kontrollimise nõude lisamist;
3. Kaaluda KMH ja KSH dokumentide nõuetele vastavuse kontrollimisel asjaosaliste kaasamise piisavuse ja asjakohasuse kontrollimise nõude lisamist;
4. Kaaluda KMH ja KSH dokumentide nõuetele vastavuse kontrollimisel Natura-hindamise piisavuse kontrollimise nõude lisamist;
5. Kirjade struktuur, koos kontrollküsimustega, võiks olla ühtne ja soovituslikult järgmine:
 1. Otsus (lühidalt)
 2. Otsuse põhjendused
 - 2.1. Õiguslik alus ja pädevus
 - 2.2 Menetluse käik

2.3. Eksperti/ekspertühma pädevus ja vastavus nõuetele

2.4. Menetluse vastavus õigusaktide nõuetele

2.5. Programmi/aruande avalikustamisest teatamine

2.6. Programmi/aruande avalik väljapanek ja avalik arutelu

2.7. Programmi/aruande kohta esitatud ettepanekud, vastuväited ja küsimused ja nendega arvestamine

2.8. Programmi/aruande vastavus KeHJS nõuetele, sh Natura-hindamise nõuetele

2.9. Keskkonnakoostised (KMH aruande puhul) või keskkonnaseiremeetmed (KSH aruande puhul)

3. Riigilõivu tasumise kohta

Kirjade ühtne struktuur ja kontrollküsimused (menetluse ja sisu kohta) aitaksid kõigil järelevalvet läbiviivatel ametnikel (KeHJS muutmise eelnõu järgi edaspidi otsustajatel) paremini hinnata, kas seadusest tulenevatele nõuetele ja sisuliselt olulistele küsimustele on programmis või aruandes vastatud ja kas esitatud teave on asjakohane ja piisav otsustamiseks. Seeläbi paraneks ka hindamise teiste osapoolte arusaamine ja kindlustunne sellest, et keskkonnamõju hindamine toimus seaduspäraselt ja sisukalt.

11. KASUTATUD JA VIIDATUD ALLIKAD

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu direktiiv 2011/92/EL 13. detsember 2011, teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta. (kodifitseeritud tekst)

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:026:0001:0021:ET:PDF>

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2001/42/EÜ, 27. juuni 2001, teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:15:06:32001L0042:ET:PDF>

Euroopa Parlamendi ja Nõukogu Direktiiv 2003/35/EÜ, 26. mai 2003, milles sätestatakse üldsuse kaasamine teatavate keskkonnaga seotud kavade ja programmide koostamise ning muudetakse nõukogu direktiive 85/337/EMÜ ja 96/61/EÜ seoses üldsuse kaasamisega ning õiguskaitse kättesaadavusega.

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:15:07:32003L0035:ET:PDF>

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus (RT I 2005, 15, 87) <https://www.riigiteataja.ee/akt/867983?leiaKehtiv>

Peterson, K. 2010. Drivers of Effectiveness of Environmental Assessment. Tallinn University, Dissertations on Natural Sciences, Tallinn, 123 p.

SE I 800. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemiseaduse muutmise ja sellega seoses teiste seaduste muutmise seadus (eelnõu, teine lugemine pooleli) <http://www.riigikogu.ee/?op=ems&page=eelnou&eid=4679f78b-53a1-43d9-ada6-65d49e67a9e0&>

LISA. KÄESOLEVAS TÖÖS ANALÜÜSITUD KESKKONNAMÕJU HINDAMISE JÄRELEVALVAJA OTSUSTUSED 2010-2014

D11 nr	Kirja nimetus, registreerimise kuupäev ja number	
Keskkonnaministeerium:		
1	KMH programm	Tallinna-Saku liivamaardla Männiku liivakarjääri süvendamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 05.03.2014 nr 11-1/13/6157-11
2	KMH programm	Tallinna-Saku liivamaardla Männiku liivakarjääri süvendamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi tagastamine 13.11.2013 nr 11-1/13/6157-9
3	KMH programm	Viru kaevevälja kaevandamise lõpetamise I etapi keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 26.11.2013 nr 11-2/13/6120-6
4	KMH programm	Viru kaevevälja kaevandamise lõpetamise I etapi keskkonnamõju hindamise programmi tagastamine 21.10.2013 nr 11-2/13/6120-4
5	KMH programm	Kiviõli Keemiatööstuse OU Põhja-Kiviõli karjääri sulgemisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 30.09.2013 nr 11-2/13/5066-6
6	KMH programm	Kiviõli Keemiatööstuse OU Põhja-Kiviõli karjääri sulgemisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi tagastamine 19.06.2013 nr 11-2/13/5066-2
7	KMH programm	Kiviõli Keemiatööstuse OU Põhja-Kiviõli karjääri sulgemisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi tagastamine 30.07.2013 nr 11-2/13/5066-4
8	KMH programm	Saku valla Männiku küla Tallinna-Saku liivamaardla Talteri liivakarjääri vertikaalsuunalise laiendamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 18.07.2013 nr 11-1/13/2383-8
9	KMH programm	Saku valla Männiku küla Tallinna-Saku liivamaardla Talteri liivakarjääri vertikaalsuunalise laiendamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi tagastamine 05.06.2013 nr 11-1/13/2383-5
10	KMH programm	Nurme turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 17.12.2012 nr 11-2/3911-6
11	KMH programm	Paldiski Lõunasadama akvaatoriumi ja sissesõidutee süvendustööde keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 01.11.2012 nr 11-2/5028-6
12	KMH programm	Kurevere dolokivimaardlasse kavandatava Esivere II dolokivikarjääri rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 13.07.2012 nr 12-11/2360-2
13	KMH programm	Liivalaia V ja Männiku VI mäeeraldiste rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 21.12.2011 nr 11-2/9633-1
14	KMH programm	[Kunda maardla Toole-Lääne lubjakivikarjääri kaevandamise] keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 13.12.2011 nr 11-2/2835-4
15	KMH programm	[Kunda maardla Toole-Lääne lubjakivikarjääri kaevandamise] keskkonnamõju hindamise programmi täiendamine 28.06.2011 nr 11-2/2835-2
16	KMH programm	Aidu III mäeeraldiselt põlevkivi kaevandamise keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 30.08.2011 nr 12-9/4574-4
17	KMH programm	Sangla II küteturba tootmisala kasutuselevõtu keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 05.07.2011 nr 11-2/3680-2
18	KMH programm	Lavassaare II turbatootmisala keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 31.10.2011 nr 12-9/5127-6
19	KMH programm	Pärnu sadama laevatee süvendamise keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 19.08.2011 nr 12-20/1186-6
20	KMH programm	Sangla küteturba tootmisala mäeeraldisel kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 02.08.2011 nr 12-9/2042-19
21	KMH programm	Aegna sadama rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 05.07.2011 nr 12-20/584-3
22	KMH programm	[Väo IV lubjakivikarjääri] keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi heakskiitmine 02.06.2011 nr 11-2/1403-6
23	KMH programm	Anelema dolomiidimaardla kaevandamise laiendamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 26.01.2011 nr 11-2/10/8103-12
24	KMH programm	Kavandatava Uus-Kiviõli kaevanduse keskkonnamõju hindamise programm[heakskiitmine] 29.01.2010 nr 11-2/14861-2
25	KMH aruanne	Sangla küteturba tootmisala mäeeraldisel kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 21.10.2011 nr 12-9/6218-6
26	KMH aruanne	Paldiski lõunasadama kai nr 6A rajamise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 20.09.2011 nr 11-2/6051-3
27	KMH aruanne	Estonia Lõuna-Ahtme mäeeraldiselt põlevkivi kaevandamise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 05.07.2011 nr 11-2/3731-2
28	KMH aruanne	Lavassaare turbamaardla Põhara turbatootmisala töötamise ja Põhara II turbatootmisala keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 05.07.2011 nr 11-2/950-6
29	KMH aruanne	Vanaküla karjääri KMH aruanne 06.01.2011 nr 11-2/3326-6
30	KMH aruanne	Vanaküla karjääri keskkonnamõju hindamise aruande tagastamine 22.10.2010 nr 11-2/3326-4
31	KMH aruanne	Vanasadama remontsüvendustööde KMH aruanne 24.03.2010 nr 11-2/278-3

I D - dokumendi number, millele tekstis viidatakse

D11 nr	Kirja nimetus, registreerimise kuupäev ja number
32	KMH aruanne Aegna sadama rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 20.12.2011 nr 11-2/584-11
33	KMH aruanne Keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmise teade [Maardu II graniidikaevanduse KMH aruande heakskiitmine] 04.02.2010
34	KMH aruanne Uus-Kiviõli keskkonnamõju hindamise aruanne 08.07.2010 nr 11-2/3960-4
35	KMH aruanne Tondi-Väo II keskkonnamõju hindamise aruanne 29.11.2010 nr 11-2/4594-14
36	KMH aruanne Anelema dolokivimaardla kaevandamise ja laiendamise 37keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 12.04.2012 nr 11-2/828-7
37	KMH aruanne Keskkonnamõju hindamise aruande täiendamine [AS Harku Karjäär taotletava Harku III ja Harku VI mäeeraldise kavandatava tegevusega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande] 13.05.2011 nr 11-2/173-7
38	KMH aruanne Harku III ja Harku VI mäeeraldise kavandatava tegevusega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 04.04.2012 nr 11-2/173-9
39	KMH aruanne OÜ Balti Kivi taotletava Harku V mäeeraldise kavandatava tegevusega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 04.04.2012 nr 11-2/976-9
40	KMH aruanne Nurme tootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmise 30.10.2013 nr 11-2/13/7906-2
41	KMH aruanne Lavassaare II turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 04.07.2013 nr 12-11/13/4293-2
42	KMH aruanne Lavassaare II turbatootmisala rajamise ja töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande tagastamine 19.11.2012 nr 11-2/3759-3
43	KMH aruanne Saku valla Männiku küla Tallinna-Saku liivamaardla Talteri liivakarjääri vertikaalsuunalise laiendamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande tagastamine 25.04.2014 nr 11-1/14/34-6
44	KMH aruanne Kunda maardlas Toolse-Lääne lubjakivikarjääris ja Aru-Lõuna lubjakivikarjääri laienduse kaevandamise keskkonnamõju hindamise aruande tagastamine 07.10.2013 nr 11-2/13/357-6
45	KMH aruanne Kunda maardlas Toolse-Lääne lubjakivikarjääris ja Aru-Lõuna lubjakivikarjääri laienduse kaevandamise keskkonnamõju hindamise aruande tagastamine 05.06.2013 nr 11-2/13/357-4
46	KMH aruanne Kunda maardlas Toolse-Lääne lubjakivikarjääris ja Aru-Lõuna lubjakivikarjääri laienduse kaevandamise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 10.02.2014 nr 11-2/13/357-10
47	KMH aruanne Sangla III turbatootmisala kasutuselevõtuga ja Sangla kütteturba tootmisalal kaevandamisahutude vähendamisega seotud keskkonnamõju hindamise aruande tagastamine 08.05.2014 nr 11-2/13/11003-6
48	KSH programm Rail Balticu 1435 mm trassi harju, Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringute keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 07.07.2014 nr 11-2/14/152-45
49	KSH programm Rail Balticu 1435 mm trassi Harju, Rapla ja Pärnu maakonnaplaneeringute keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 04.06.2014 nr 11-2/14/152-30
50	KSH programm Seisukoht maakonnaplaneeringu „Rail Baltic raudtee trassi koridori asukoha määramine“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi osas 30.08.2013 nr 11-2/13/6294-10
51	KSH programm Eesti-Läti piiriülese koostöö programmi 2014-2020 keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 06.03.2014 nr 11-2/14/1273-4
52	KSH programm Olitehase maa-ala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 02.08.2011 nr 11-2/2867-7
53	KSH aruanne Eesti-Läti piiriülese koostöö programmi 2014-2020 keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 28.07.2014 nr 11-2/14/1273-11
Keskkonnaamet:	
54	KMH programm Arussaare dolokivikarjääri rajamisega ja seal lubjakivi kaevandamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 29.11.2010 nr PV 10-5/34357-8
55	KMH programm Sindi kalakasvatuse vee erikasutusloa muutmise ja jätkamise keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 12.11.2010 nr PV 6-7/26896-7
56	KMH programm Kaarmise järve saneerimisprojekti keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 10.11.2010 nr HLS 6-7/39476-2
57	KMH programm OÜ Estonia lüpsifarmi rajamise ja noorloomalautade rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 22.12.2011 nr HJR 6-7/11/36350-2
58	KMH programm Kehra prügila kompleksi (tavajäätmete ja tselluloositootmise tööstusjäätmete ladestusala) sulgemisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 14.12.2011 nr HJR 6-7/11/27453-8
59	KMH programm VKG Oil AS poolt kavandatava uue õlitehase keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 27.10.2011 nr V 6-6/11/26327-5
60	KMH programm Nogopalu V kruusakarjääris kaevandamise keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 14.02.2011 nr PVV 10-5/10/36338-8
61	KMH programm AS Tallinna Jäätmete taaskasutuskeskus jäätmete ladestusala sulgemislahenduse muutmise keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 21.11.2012 nr HJR 6-7/12/14595-10
62	KMH programm Ettepanekud AS Tallinna Jäätmete taaskasutuskeskus jäätmete ladestusala sulgemislahenduse muutmise keskkonnamõju hindamise programmi kohta 07.09.2012 nr HJR 6-7/12/14595-6
63	KMH programm AS Tallinna Jäätmete taaskasutuskeskus jäätmete ladestusala sulgemislahenduse muutmise keskkonnamõju hindamise programmist 07.11.2012 nr HJR 6-7/12/14595-8
64	KMH programm Rummu lubjakivimaardla Rummu III mäeeraldisel kaevandamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 14.11.2012 nr HJR 6-7/12/21977-8

D11 nr	Kirja nimetus, registreerimise kuupäev ja number
65	KMH programm Sooniste ja Sooniste II turbatootmisalade kuivendamise ja kuivendusvete ärajuhtimisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 25.10.2012 nr HJR 6-7/12/20739-5
66	KMH programm Sindi hüdrosõlme rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 15.05.2012 nr PV 6-7/12/5478-11
67	KMH programm Mahtra turbamaardla Leva turbatootmisala kuivendamise ja kuivendusvete ärajuhtimisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 20.04.2012 nr HJR 7-6/11/18956-15
68	KMH programm Urissaare II liivamaardla maavara kaevandamise loa taotlusega kavandatavate tegevuste keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 10.01.2012 nr PV 6-7/11/8726-18
69	KMH programm Restu vesiveski keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 02.03.2012 nr PVV 6-7/12/36863-14
70	KMH programm Sürgavere Põllumajandusühistu keskkonnakompleksloa keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 29.03.2012 nr PV 6-7/12/3180-5
71	KMH programm Võsu aleviku Piiri tn 6 kinnistu keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi heakskiitmine 20.06.2013 nr V 6-7/13/14897-2
72	KMH programm Iisaku valla Lipniku kõla Lipniku turbatootmisala töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise (KMH) programmi heakskiitmisest 10.10.2013 nr V 6-7/13/23035-2
73	KMH programm Taotletavas Maardu lubjakivikarjääris läbiviidava tegevusega ja kaevandamise lõpetamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 27.12.2013 nr HJR 6-7/13/22092-10
74	KMH programm Vägjita kruusakarjääri maavara kaevandamisloa taotluse keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 26.11.2013 nr PV 10-5/13/12529-14
75	KMH programm Kurtna paisjärvede (Saku vald) korrastamise eelprojekti keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 03.05.2013 nr HJR 6-7/13/32467-4
76	KMH programm Keila valla Ohtu turbatootmisala kuivendamise ja kuivendusvete suublasse ärajuhtimisega kaasneva keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 01.07.2013 nr HJR 6-7/13/19879-8
77	KMH programm Naissaare sadama rekonstrueerimise vee erikasutusloa keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 17.02.2014 nr HJR 6-7/13/27279-7
78	KMH programm Tiku talu seafarmi keskkonnakompleksloa muutmise taotluse ja farmi laiendamise keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 02.05.2014 nr JT 6-10/13/15547-12
79	KMH programm Tammikus OU keskkonnakompleksloa muutmise taotluse keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 28.04.2014 nr V 6-10/14/5962-4
80	KMH programm Aktisielts EVELMAR Soomäe vabapidamislauda keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 05.05.2014 nr JT 6-7/14/2381-5
81	KMH programm Tondiraba golfikompleksi eelprojekti keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 03.01.2014 nr HJR 6-7/14/23611-4
82	KMH programm Kureoja sigala renoveerimis- ja arendustöödega kavandatud tegevustega kaasnevate mõjude keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 12.05.2014 nr JT 6-7/14/3244-5
83	KMH aruanne OU Kuivajõe Farmer 1020 pealise vabapidamisega piimakarjafarmi keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 12.05.2010 nr HJR 6-7/18641-2
84	KMH aruanne (sisuliselt KSH aruanne - KP) Hanila valla Pivarootsi kola Rannaääre kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 07.12.2010 nr HLS 6-7/15169-17
85	KMH aruanne Ragn-Sells AS Tartu Klaasi tn 3 rajatava segaolmejäätmete ümberlaadimisjaama keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 01.11.2010 nr JT 6-7/6705-40
86	KMH aruanne Polli jäätmejäätluskeskuse keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 20.12.2010 nr PV 6-7/41593-4
87	KMH aruanne Soomra kruusakarjääris kaevandamise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 08.04.2011 nr PV 10-5/10/35805-12
88	KMH aruanne Nogopalu V kruusakarjääris kaevandamise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 14.12.2011 nr PVV 10-5/11/36338-15
89	KMH aruanne Karude kruusamaardla Karude IV liivakarjääri keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 07.10.2011 nr HJR 6-7/11/27990-2
90	KMH aruanne AS-i Valjala Sõõdatehas Jööri sigalakompleksi rekonstrueerimisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 23.03.2011 nr HLS 6-7/11/8171-2
91	KMH aruanne Lubja lubjakivikarjääri keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 02.02.2011 nr HJR 6-7/10/30889-4
92	KMH aruanne Pala ökopaisjärve vee erikasutusloa taotlusega kavandatava tegevuse keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 05.01.2011 nr JT 6-7/32699-9
93	KMH aruanne Varudi II turbatootmisala kasutuselevõtuga seotud keskkonnamõju hindamise aruandest (tagastamine – KP) 16.08.2012 nr V 6-7/11/26496-13
94	KMH aruanne Püssapalu kruusamaardla Nogopalu kruusakarjääri kaevandamise lõpetamise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 09.12.2013 nr PVV 6-7/13/9595-19
95	KMH aruanne Keila valla Ohtu turbatootmisala kuivendamise ja kuivendusvete suublasse ärajuhtimisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 20.11.2013 nr HJR 6-7/13/19879-16
96	KMH aruanne Meeruse sadama akvatooriumi süvenduse keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine ja keskkonnanõuete määramine (aug 2013?) (kuupäev puudub - KP)
97	KMH aruanne Sindi hüdrosõlme rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmisest 11.11.2013 nr PV 6-7/13/31398-55
98	KMH aruanne OU Mangeni PM lüpsilauda kompleksi ja biogaasijaama rajamise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 16.12.2013 nr PV 6-7/13/9082-11

D11 nr	Kirja nimetus, registreerimise kuupäev ja number
99	KMH aruanne Kohtla-Järve linna Järve linnaosas aadressil Elektriku tn 3 Viru Keemia Grupp AS-i (VKG Energia OÜ) territooriumil tootmishoone laiendamise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 08.04.2013 nr V 6-7/13/25678-7
100	KMH aruanne Keila-Joa reoveepuhasti rekonstrueerimise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 07.05.2013 nr HJR 6-7/13/18387-14
101	KMH aruanne Mahtra turbamaardla Leva turbatootmisala kuivendamise ja kuivendusvete ärajuhtimisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 16.09.2013 nr HJR 7-6/13/18956-28
102	KMH aruanne Kohtla-Järve linna Järve linnaosas aadressil Keemia väikekoht 12j Viru Keemia Grupp AS põlevkivitehase Petroter laiendamise (Petroter III) taotluse keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 03.09.2013 nr V 6-7/13/26327-17
103	KMH aruanne Kurtna paisjärvede (Saku vald) korrastamise eelprojekti keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 28.10.2013 nr HJR 6-7/13/32467-9
104	KMH aruanne AS Tallinna Jäätmete Taaskasutuskeskus jäätmete ladestusala sulgemislahenduse muutmise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 31.03.2014 nr HJR 6-7/14/14595-19
105	KMH aruanne Taotletavas Vooremäe karjääris kavandatava tegevusega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 03.04.2014 nr JT 10-5/13/15730-19
106	KMH aruanne Sooniste ja Sooniste II turbatootmisalade kuivendamise ja kuivendusvete ärajuhtimisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 15.01.2014 nr HJR 6-7/14/20739-13
107	KMH aruanne Nissi vallas Ellamaa külas Kalda kruusamaardlas taotletavast määeraldise „Kalda III kruusakarjäär“ ja määeraldise „Kalda“ taotletavast laiendusest kaevandamise keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 07.01.2014 nr HJR 6-7/13/24619-17
108	KMH aruanne Tallinna lennujaama lennuliiklusalade arendusprojekti keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 08.04.2014 nr HJR 6-7/14/5888-13
109	KMH aruanne Rummu lubjakivimaardla Rummu III määeraldisel kaevandamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 06.05.2014 nr HJR 6-7/14/21977-18
110	KMH aruanne Põltsamaa jõe Põltsamaa-Rutikvere lõigul kalastiku seisundi parandamise võimaluste uuringuga kavandatud tegevuste keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 12.03.2014 nr 6-7/14/23758-23
111	KMH aruanne Välgita kruusakarjääri maavara kaevandamisloa taotluse keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 11.03.2014 nr PV 10-5/13/12529-19
112	KMH aruanne Taotletavas Maardu lubjakivikarjääris läbiviidava tegevusega ja kaevandamise lõpetamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 05.p06.2014 nr HJR 6-7/14/22092-19
113	KMH aruanne Iisaku vallas Lipniku küla Lipniku turbatootmisala töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 13.02.2014 nr V 6-7-13/23035-8
114	KMH aruanne Võsu aleviku Piiri tn 6 kinnistu keskkonnamõju hindamise aruande heakskiitmine 16.01.2014 nr V 6-7/13/14897-10
115	KSH programm Vana-Lepispäe detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 06.11.2012 nr V 6-8/12/20292-7
116	KSH programm Transpordi arengukava 2014-2020 keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 08.02.2013 nr 6-8/13/2836-2
117	KSH programm „Riigi jäätmekava 2014-2020“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 28.02.2013 nr 6-8/13/4154-2
118	KSH programm VOPAK E.O.S. Lonessa naftasaaduste terminali detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 30.07.2013 nr HJR 6-8/13/17124-3
119	KSH programm Mäetaguse valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 13.08.2013 nr V 6-8/13/15282-5
120	KSH programm „Eesti maaelu arengukava 2014-2020“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 25.03.2013 nr 6-8/13/4819-4
121	KSH programm Varbla valla tuuleenergeetika teemaplaneeringuga kavandatud tegevustega kaasnevate mõjude keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 06.11.2013 nr PV 6-8/13/5185-8
122	KSH programm „Põlevkivi kasutamise riikliku arengukava 2016-2030“ keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 06.05.2014 nr 6-8/14/8260-3
123	KSH programm Jõhvi valla Puru küla ja Pajualuse küla Jõhvi lennuvälja maa-ala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 15.05.2014 nr V 6-8/14/3903-5
124	KSH programm Häädemeeste valla rannaalade osaüldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 20.03.2014 nr PV 6-5/14/5332-2
125	KSH programm Himmaste ja Peri külade teede teemaplaneeringu keskkonnamõju hindamise programmi heakskiitmine 20.04.2014 nr PVV 6-8/14/1160-4
126	KSH programm Võru maakonnaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi heakskiitmine 26.06.2014 nr PVV 6-8/14/1258-5
127	KSH aruanne Paldiski LNG terminali teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 19.07.2012 nr HJR 6-8/12/30779-47
128	KSH aruanne Keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine [üleriigilise planeeringu Eesti 2030+ kohta] 27.01.2012 nr 6-8/12/32099-5
129	KSH aruanne Perioodi 2014-2020 Euroopa Liidu vahendite kasutamise partnerluslepe ja ühtekuuluvuspoliitika fondide rakendusliku keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 22.11.2013 nr 6-8/13/24066-2
130	KSH aruanne Transpordi arengukava 2014-2020 keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 28.10.2013 nr 6-8/13/2836-11

D11 nr		Kirja nimetus, registreerimise kuupäev ja number
131	KSH aruanne	„Riigi jäätmekava 2014-2020“ keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 18.11.2013 nr 6-8/13/4154-8
132	KSH aruanne	Vahtra Suurfarmi laiendamise detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 20.09.2013 nr PV 6-5/13716378-4
133	KSH aruanne	Nissi valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 27.08.2013 nr HJR 6-8/13/17259-6
134	KSH aruanne	Saaremaa sadama detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 20.02.2013 nr HLS 6-8/12/29114-4
135	KSH aruanne	Tooma II tuulepargi detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 08.01.2013 nr HLS 6-8/12/31077-2
136	KSH aruanne	Rapla maakonnaplaneeringu kergliiklusteede ja jalgrattamarsruutide teemaplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 21.05.2014 nr HJR 6-8/14/8755-2
137	KSH aruanne	“Eesti maaelu arengukava 2014-2020” keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 29.01.2014 nr 6-8/13/4819-9
138	KSH aruanne	Kolkja sadama puhkeala detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 09.04.2014 nr JT 6-8/13/29166-6
139	KSH aruanne	Mäetaguse valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande heakskiitmine 03.06.2014 nr V 6-5/14/4387-8

SEI peakontor
Stockholm
Sweden
Tel: +46 8 30 80 44
Direktor: Johan L. Kuylenstierna
info@sei-international.org

Külastajatele:
Linnégatan 87D
115 23 Stockholm, Sweden
Letters:
Box 24218
104 51 Stockholm, Roots

SEI Africa
World Agroforestry Centre
United Nations Avenue, Gigiri
P.O. Box 30677
Nairobi 00100
Keenia
Tel: +254 20 722 4886
Juhataja: Stacey Noel
info-Africa@sei-international.org

SEI Tallinn
Lai 34
10133 Tallinn
Eesti
Tel: +372 627 6100
Juhataja: Tea Nõmmann
info-Tallinn@sei-international.org

SEI Asia
15th Floor
Withyakit Building
254 Chulalongkorn University
Chulalongkorn Soi 64
Phyathai Road, Pathumwan
Bangkok 10330
Tai
Tel: +(66) 2 251 4415
Juhataja: Eric Kemp-Benedict
info-Asia@sei-international.org

SEI U.S.
Peakontor
11 Curtis Avenue
Somerville, MA 02144
USA
Tel: +1 617 627 3786
Juhataja: Michael Lazarus
info-US@sei-international.org

Davis Centre
400 F Street
Davis, CA 95616
USA
Tel: +1 530 753 3035

SEI Oxford
Florence House
29 Grove Street
Summertown
Oxford, OX2 7JT
Ühendkuningriik
Tel: +44 1865 42 6316
Juhataja: Ruth Butterfield
info-Oxford@sei-international.org

Seattle Centre
1402 Third Avenue, Suite 900
Seattle, WA 98101
USA
Tel: +1 206 547 4000

SEI Stockholm
Linnégatan 87D, 115 23
Stockholm
Rootsi
Tel: +46 8 30 80 44
Juhataja: Jakob Granit
info-Stockholm@sei-international.org

SEI York
University of York
Heslington
York, YO10 5DD
Ühendkuningriik
Tel: +44 1904 32 2897
Juhataja: Lisa Emberson
info-York@sei-international.org

Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskus (SEI Tallinn)

SEI Tallinn on sõltumatu mõttekoda, mille missioon on toetada ühiskonna otsustusprotsesse ja ärgitada muutusi jätkusuutliku arengu suunas, pakkudes selleks integreeritud teadmisi keskkonna- ja arengu valdkonnas ning seostades teadusuuringuid poliitikakujundamisega. SEI Tallinn on osa Stockholmi Keskkonnainstituudi rahvusvahelisest võrgustikust.

seit.ee; sei-international.org

Twitter: @SEIresearch, @SEIclimate